Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונאָפּהענגיקע יידישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 167 (1163) | Łódź, Czwartek 21 Lipca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז, דאנערשטאג כ״א תמוז תרפ״ז. | Nr. 167 (1163)

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאָדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, Tel. 24,71.

רומענישער קעניג פערדינאנד געשטאָרבען

אויפ'ן טראָן איז ארויף זיין איינינקעל, דער 6-יאָהריגער מיכאַיל

בוקאַרעשט, 20. (ספ. טעל.). היינט ביינאַכט 2 אַ זייגער מיט 15 מינוט איז, אין עלטער פון 62 יאָהר געשטאָרבען דער רומענישער קעניג פערדינאַנד, וועלכער האָט געקעניגט אויפ'ן רומענישען טראָן 13 יאָהר, ד. ה. פון'ם יאָהר 1914.

אַרויף אויפ'ן טראָהן איז ער נאָכ'ן טויט פון זיין פעטער, קאַרל.

דעם קעניג פערדינאַנד'ס טויט האָט געמאַכט אין די פּאָליטישע ספערען אַ שטאַרקען רושם, מחמת דער ענין פון בעזעצען זיין אָרט קאָן זיין פערבונדען מיט בצדייטענדע אינערליך-און-אויסערליך-פּאָליטישע פערוויקלונגען.

איבער דער שטאָט איז זיך די ידיעה וועגען דעם קעניגס טויט פונאַנדערגעלאָפען בליק-שנעל.

תיכף איז זיך דער קאַבינעט צונויפגעקומען אויף אַ בעראַטונג, און פונאַנדערגעשיקט טעלעגראַפישע מעלדונגען צו אַלע אָפּטיילונגען פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט, מיט דער אויפפאָדערונג אָנצונעהמען זיכערהייטס-מיטלען אין פאַל פון אונרוהען.

*

דער קעניג פערדינאַנד איז געבוירען געוואָרען דעם 24 אויגוסט 1869 אַלס פירשט האָהענצאָלערן-זיגמאַרגען. ער איז געווען אַ ברודער-זוהן פון דעם ערשטען רומענישען קעניג, קאַרל דעם ערשטען. אין יאָהר 1889 איז ער אָנגעקומען קיין בוקאַרעשט. אין יאָהר 1893 האָט ער חתונה געהאַט מיט דער פירשטין מאַריאַ עדינבורג. אין 1914, נאָכ'ן טויט פון קעניג קאַרל, איז ער אַרויף אויפ'ן כסא המלכות אַלס פערדינאַנד דער ערשטער. דער קעניג פערדינאַנד האָט געהאַט פינף קינדער: דעם פירשט קאַרל, געבוירען אין 1893; די פירשטין יעליזאַוועטאַ, געבוירען אין 1894; די פירשטין מאַריאַ, געבוירען אין 1900; דער פירשט מיקאָלאַי — אין 1903 און פירשטין אילעאַנאַ — אין 1909.

צוליב'ן וועלט-קריג איז זיין קאָראָנאַציע-פייערונג פאָרגעקומען ערשט דעם 15 אָקטאָבער 1922.

אין לאַנד איז ער געווען זעהר פּאָפּולער; לויט זיין איניציאַטיוו זענען אין רומעניען דורכגעפיהרט געוואָרען עטליכע קאַרדינאַלע ענדערונגען, ווי די אַגראַר-רעפאָרם, און אַלגעמיינע שטים-רעכט.

*

נאָכ'ן טויט פון קעניג פערדינאַנד פאַלט אויס צו אַרויף אויפ'ן טראָן דעם 6 יאָהריגען פירשט מיכאַיל, דעם זוהן פון יורש עצר, דעם פירשט קאַרל, וועלכער האָט נישט לאַנג צוריק רעזיגנירט פון זיין רעכט.

פאַר דער צייט פון דעם פירשט מיכאַילס מינדעריעהריגקייט וועט מיט'ן לאַנד רעגירען אַ ראַט, אין בעשטאַנד פון וועלכען עס געהט אריין: דער פירשט מיקאָלאַי, זיין פעטער, דער פּאַטריאַרך פון דער פּראַוואָסלאַווער צערקווע אין רומעניען, און דער ערשטער פּרעזעס פון העכסטען געריכט אין רומעניען.

דער קעניג האָט בעמיהונגען צו מאַכען שלום צווישען דעם קעניג פערדינאַנד און זיין זוהן, דעם פירשט קאַרל האָבען זיך נישט איינגעגעבען.

בוקאַרעשט, 20. (אטע) בוקאַרעשט איז געהילט אין טיפען טרויער. אויף אַלע געזעלשאַפטליכע בנינים און פּריוואַט-הייזער הענגען מלוכה פאָהנער אויף דער העלפט אַרונטערגעלאָזט און געהילט אין קרעפּ. די צייטונגען זענען אַרויס אין שווארצע ראַהמען.

נעבען דער טרומנע פון געשטאָרבענעם קעניג האָט זיך פערזאַמעלט די גאַנצע משפחה אַ חוץ דעם פירשט קאַרל.

צו דער לויה ווערען צ. א. אַנגעוואַרט צוויי שוועסטערן פון דער קעניגין מאַריאַ, דער פּאָרטוגאַלישער קעניג עמאַנועל מיט זיין פרוי פון דערהיים האָהענצאָלערן-זיגמאַרינגען, דער קעניג פון יוגאָסלאַוויען אַלעקסאַנדער און דער בולגאַרישער קעניג באָריס.

בוקאַרעשט, 20. (אטע) דעם קעניג'ס קערפּער איז היינט אינדערפריה פערבאַלזאַמירט געוואָרען.

דאָנערשטאָג פריה וועט מען איהם איבערפיהרען קיין בוקאַרעשט, וואו, נאָך דער רעליגיעזער צערעמאָניע, וועט ער איבערגעגעבען ווערען אויף אייביגער רוהה אין קורטעאַ-דע-אַרגעש.

בוקאַרעשט, 20 (פּ״אַ). היינט, 7 אין אָוונט האָט דער רעגענטען-ראַט, אין דער אַנוועזענהייט פון דער רעגירונג, דיפּלאָמאַטישען קאָרפּוס, פּאַרלאַמענט און סענאַט אָפּגעגעבען די שבועה פון טרייהייט צו דעם נייעם רומענישען קעניג, דעם 6-יאָהריגען מיכאַיל.

דער ערשטער האָט צוגעשוואוירען דער פירשט מיקאָלאַי מיט פאָלגענדע ווערטער: „איך שווער טרייהייט דעם קעניג מיכאַיל".

בעת'ן אָפּגעבען די שבועה האָבען געהילכט האַרמאַטען-שאָסען און גלאָקען-געקלאַנג.

פּאַריז, 20, (פּ״אַ). אויף דער ידיעה פון דעם קעניג פערדינאַנד'ס טויט, האָבען זיך פיל זשורנאַליסטען און רעפּאָרטערען בעמיהט אַריינצוקריגען צום פירשט קאַרל, אָדער צו פערשטענדיגען זיך מיט זיינע סבּבה-לייט. די אַדיוטאַנטור האָט זיך אָבער אָפּגעזאָגט צו געבען וואָס'ערע-נישט-איז אינפאָרמאַציעס.

דער פירשט קאַרל גופא איז אַוועק אין אַ קלויסטער און דאָרט אַ ווײַלע מתפלל געווען.

א בעאַמטער פון דער רומענישער געזאַנדשאַפט אין פּאַריז האָלט איגמער אַ שטענדיגען קאָנטאַקט צווישען דעם פירשט קאַרל און דער רומענישער געזאַנדשאַפט.

דאָס אַרויספאָהרען פון קאַרל'ען קיין רומעניען איז אַ גאַנץ מעגליכע זאַך. דער אויסערן-מיניסטער טיטולעסקו האַלט, אַז ער דאַרף זיך צוריקקעהרען אין לאַנד.

פּאַריז, 20. (פּ״אַ). דער פירשט קאַרל האָט זיך אין אַן אויגענבליק פון אויסערער ריכטונג אוועקגעלאָזט מיט אַ נסיעה אויף אַן אויטאָ. זיינע בני בית האָבען זיך אָפּגעזאָגט צו געבען אינפאָרמאַציעס וועגען דעם ציל פון זיין נסיעה.

דער היזק בעטרעפט מיליאָנען

דער ווידער-אויפבוי וועט דויערען מינדעסטענס צוויי יאָהר.

אויפרוף פון קאַלאָנעל סיימס וועגען דער ערד-ציטערניש אין ארץ-ישראל.

ירושלים, 20 (יט"א טעלעגראַפיש) דער שטעלפערטרעטער פון נציב העליון לאָרד פּלומער, דער קאָלאָנעל סיימס האָט אַרויסגעגעבען אַן אויפרוף, אין וועלכען עס ווערט גענוי בעשריבען די קאַטאַסטראָפע פון דער ערד-ציטערניש. די שאָדענס בעטרעפען אין די מיליאָנען און דער ווידעראויפבוי פון די חורבות וועט דויערען מינדעסטענס 2 יאָהר.

קאָלאָנעל סיימס רופט צו אונטערשטיצען די געליטענע און דאַנקט גאָטאַן שטרויס'ן פאַר דער נדבה פון 5000 פונט, מיט וועלכער ער האָט זיך דער ערשטער אָפּגערופען צו העלפען די געליטענע.

אין אויפרוף ווערט אויך דערמאָהנט, אַז די קאָלאָניסטען פון פּתח תקוה און רחובות זענען געווען די ערשטע, וואָס האָבען תיכף צוגעשיקט געלד און ברויט פאַר די געליטענע פון דער ערד-ציטערניש.

פראַנקפורט-אַם-מאַין, 20 (יט"א טעלעגראַפיש) די א"י-צענטראַלע פון אגודת ישראל האָט דערהאַלטען אַ ידיעה, אַז פון דער ערד-ציטערניש אין א"י האָט שטאַרק געליטען דער בנין פון דער ישיבה אוהל משה, וואָס איז געגרינדעט געוואָרען אין יאָהר 1880. די ישיבה האָט מען דערווייל געטווט שליסען. הרב זאָנענפעלד האָט זיך געווענדעט וועגען שטיצע פאַר די געליטענע. די א"י-צענטראַלע האָט בעשלאָסען אונפערצוגעהמען אַן אַקציע לטובה די יידען, וואָס האָבען געליטען פון דער ערד-ציטערניש.

פּ.פּ.ס. וועגען לאַוניק אַלמער.

וואַרשאַ, 20. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). פון די פּ.פּ.ס.-ישע קרייזען גיט מען איבער, אַז בעת מ'האָט געוועהלט די לאַווניקעס אין מאַגיסטראַט האָט דער בונדישער ראַטמאַן אַלטער געצעטען ביי די פּ.פּ.ס. 2 שטימען פאַר זיך.

דערביי זאָל ער האָבען דערצעהלט, אַז אין „קלאַל" איז פאָרגעקומען אַ שפּאַלטונג, און אַז זי וועט קיין איינציגען קאַנדידאַט נישט אַדורכפיהרען.

דעריבער זאָל ער האָבען געבעטען די פּ.פּ.ס. זיי זאָלען מיטהעלפען דורכפיהרען אַ צווייטען יידישען לאַווניק. אין פאַל אָבער, ווען די פּ.פּ.ס. וועלען נישט דורכפיהרען זייערע איינענע 4 לאַווניקעס—וועט ער רעזיגנירען לטובת פּ.פּ.ס. שפּעטער האָט זיך אויסגעלאָזט אַז ער האָט נישט געהאַלטען וואָרט.

א חזן נישט קיין נאַר...

סיראָטאַ ווערט אַן אַמעריקאַנער קאַנטאָר.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער אָבער-קאַנטאָר סיראָטאַ איז נאָכטען אָוועקגעפאָהרען קיין אַמעריקאַ. נאָך זיין אָוועקפאָהר האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז ער האָט געשלאָסען אַ קאָנטראַקט מיט אַ ניו-יאָרקער סינאַגאָגע, און וועט זיך שוין מעהר קיין וואַרשאַ נישט צוריקקעהרען.

היינט האָט דער סינאַגאָגע-קאָמיטעט דערהאַלטען פון איהם אַ בריף, אין וועלכען ער ערקלערט, אַז ער מוז ברעכען דעם אָפּמאַך, וועלכען ער האָט געשלאָסען מיט אַ יאָהר צוריק אונטערן דרוק פון אַ גרויסען צאָהל מתפללים, הגם די בעדינגונגען זענען געווען זעהר שווערע פאַר איהם.

ער האָט געמוזט ברעכען דעם קאָנטראַקט מחמת ער האָט נישט געקענט אויסקומען מיט דער פּענסיע, האָבענדיג צו צאָהלען גרויסע שטייערן און ברויכענדיג חתונה צו מאַכען אַ טאָכטער.

הילפס-פעראיין

„תומכי-אורחים"

☞ 18 פּאָמאָרסקאַ 18 ☜

היינט, דאָנערשטאָג 7 אַ זייגער אין אָוונד, קומט פאָר אַ גרויסע

ארגאַניזאַציאָנס-פערזאַמלונג

וועגען אָפּצייכנונגס-טאָג, וואָס קומט פאָר דינסטאָג, דעם 26. ד. מ.

צו דער פערזאַמלונג ווערען איינגעלאַדענט מיטגלידער און סימפּאַטיקער.

פערשרייבט אייך מאַסענווייז אנטייל צו נעהמען אין אָפּצייכנונגס-טאָג.

מיטגלידער און סימפּאַטיקער, נעמט אנטייל אין בלומעל-טאָג!

„שולדיג זײַנען די יודען!״

ווילדע העצע פון די ווינער אַנטיסעמיטען.

ווין, 20 (יט״א טעלעגראַפיש) די עקסטרעם-אַנטיסעמיטישע פעלקישע פערשפרייטען אויפרופען געגען די יודען אין צוזאַמענהאַנג מיט די בלוטיגע געשעהעניסען אין ווין. אויף די יודען ווערט אַרויפגעוואָרפען די אחריות, פאַר דער בלוט-פערגיסונג און עס ווערט גערופען צו נעהמען נקמה אין די יודען פאַר די קרבנות פון די קאַמפען.

די פּראָקוראַטור האָט דערווייל נישט אונטערגענומען קיין שום שריט געגען די פערשפרייטער פון די דאָזיגע אויפרופען. די יודישע אָרגאַניזאַציעס פון ווין האָבען זיך דעריבער געווענדעט צו דער מאַכט מיט אַן׳אויפפאָדערונג אָנצונעהמען ענערגישע מיטלען געגען דער מיאוס׳ער העצע, וועלכע קאָן ברענגען די גרעסטע סכנה פאַר דער יודישער באַפעלקערונג.

דער נעכטיגער טאָג אין ווין.

שריט געגען דעמאָנסטראַציעס. — שטילקייט בעת דער לויה. — אַרעסטען. — די געזאַנדטע פון פוילען, דײַטשלאַנד, איטאַליען און פראַנקרייך ביים קאַנצלער זײַפּעל. — טרויער-פעהנער אין די גאַסען. — יוסטיץ-פּאַלאַץ ווערט אויפגעבויט. — 55 פערזאָן פאַר׳ן געריכט. —

ווין, 20 (אַטע) דער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער שוצבונד האָט, ריכטענדיג זיך דערויף, אַז די קאָמוניסטען וועלען זיך באַמיהען, בעת דער הײַנטיגער לויה אײַנצואָרדנען נײַע גאַסען-דעמאָנסטראַציעס, אונטערגענומען אַ גאַנצע רייהע פאָרזיכט-מיטלען.

צווישען 2 און אַ פערטעל 3 בײַטאָג איז אין אַלע פאַבריקען פעראָרדנעט געוואָרען אַ פערטעל שעה שטילקייט.

די טעלעגראַפען און טעלעפאָנען וועלען אָפּשטעלען די אַרבייט אויף 5 מינוט.

די גאַסען-באַוועגונג, ווי אויך די באַהן- און טראַמוואַי-באַוועגונג וועט נישט ווערען איבערגעריסען.

ווין, 20 (אַטע) די ווינער פּאָליציי האָט אַרעסטירט 50 פּערזאָן אין דעם קאָמוניסטישען רעסטאָראַן אויף דער לודאַן-גאַס. דער גרעסטער טייל פון די אַרעסטירטע איז אַרויסגעלאָזט געוואָרען אויף דער פרײַ.

10 אַרעסטירטע זײַנען פערהאַלטען געוואָרען אין תפיסה, מחמת זיי האָבען געהאַט בײַ זיך געפעלשטע דאָקומענטען, אָדער זײַנען געקומען קיין ווין ערשט אין די לעצטע טעג.

צווישען די אַרעסטירטע געפינען זיך רוסען.

ווין, 20 (אַטע) די געזאַנדטע פון פוילען, דײַטשלאַנד, איטאַליען און פראַנקרייך זײַנען אויפגענומען געוואָרען אויף אַן׳אוידיענץ ביים קאַנצלער זײַפּעל, וועלכען זיי האָבען אויסגעדריקט מיטגעפיהל מצד זייערע רעגירונגען צוליב די בלוטיגע קרבנות, וועלכע זײַנען געפאַלען אין די גאַסען פון ווין.

גלײַכצײַטיג האָבען די זעלבע געזאַנדטע גראַטולירט דעם קאַנצלער מיט׳ן שנעלען און גליקליכען ליקווידירען די אונרוהען.

ווין, 20. (אַטע). די נאַכט פון דינסטאַג אויף מיטוואָך איז אַדורך רוהיג. הײַנט פריה האָט מען אויף אַלע רעגירונגס-בנינים, שולען און שטאַט-אינסטיטוציעס אויסגעהאַנגען טרויער-פעהנער צוליב דער הײַנטיגער לויה.

מאָרגען ווערט פאָרקומען אַ זיצונג פון שטאַט-ראַט.

דער בוי-קאָמיטעט פון דער רעפּובליק האָט באַשלאָסען אויפצובויען דעם יוסטיץ-פּאַלאַץ, וואָס איז צושעדיגט געוואָרען בעת די אונרוהען.

ווין, 20 (אַטע) די עסטרײַכישע מאַכט האָט די לעצטע טעג אַרעסטירט 20 קאָמוניסטען-פרעמדלענדער – רוסען, איטאַליענער, אונגאַרען און יוגאָסלאַוויענער.

ווין, 20, (ספ. טעל.) 55 פערזאָן, וואָס זײַנען אַרעסטירט געוואָרען בעת אַ דעמאָנסטראַציע אין ווין זײַנען איבערגעגעבען געוואָרען צום געריכט. זיי ווערען באַשולדיגט אין אַרויסטרעטען געגען דער פּאָליציי, אין אַרויסרופען אַ בונט, און אונטערצינדונג א. ז. וו.

פערעפענטליכט דאָס קהלה-געזעץ אין א״י

ירושלים, 20 (יט״א טעלעגראַפיש) אין דער אָפיציעלער צײַטונג פון דער א״י-רעגירונג איז פערעפענטליכט געוואָרען דאָס געזעץ וועגען די יודישע קהלות. דאָס געזעץ זעהט פאָראויס, אַז אין יעדען אָרט קאָן געבילדעט ווערען נאָר איין קהלה, אָבער אין די ראַהמען פון דער דאָזיגער קהלה קאָנען זיך בילדען זעלבסטשטענדיגע קערפערשאַפטען מיט אייגענע אונטערשטיצונגס-אינסטיטוציעס און אייגענע בית-עלמינס. דאָס געזעץ זעהט אויך פאָראויס די מעגליכקייט אַרויסצוטרעטען פון דער קהלה.

שטײַנדלעך פון „כותל המערבי״ אַרויסגעשיקט קיין אַמעריקאַ.

ירושלים. (יט״אַ). פיל קליינע שטײַנדלעך פון „כותל המערבי״ זײַנען אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין אַמעריקאַ. די שטײַנדלעך זײַנען באַשטימט פאַר די מנדבים, וואָס האָבען מיטגעהאָלפען צו שאַפען דעם פאָנד אויף רעסטאַווירען דעם כותל המערבי.

דער דעפּאַרטאַמענט פון אַלטערטימליכקייטען האָט ערלויבט אַרויסצופיהרען די שטײַנדלעך פון לאַנד.

דער מצב פון העברעאיש אין ארץ-ישראל.

ירושלים. (יט״אַ). ווי באַקאַנט האָבען די נײַע צענזור-פאָרשריפטען אין ארץ-ישראל ענטהאַלטען אַ פונקט, אַז אַלע העברעאישע טעאַטער-שטיק, וואָס דאַרפען געשפּילט ווערען אין ארץ-ישראל מוזען פאָרגעלעגט ווערען דער צענזור אין דער ענגלישער איבערזעצונג.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער דאָזיגער פאָרשריפט האָט אַ דעלעגאַציע פון „גדוד מגיני השפה״ באַזוכט דעם הויפּט-פּראָקוראָר פון ארץ-ישראל ה׳ נאָרמאַן בענטוויטש און איהם געבעטען, אַז דער דאָזיגער פונקט, האָט באַעוולה׳ט די העברעאישע שפּראַך, זאָל באַזייטיגט ווערען.

ה׳ בענטוויטש האָט פערזיכערט די דעלעגאַציע, אַז זייער ווענדונג וועט פּאָזיטיוו ערלעדיגט ווערע.

גרויסע פייערונג אין בערלין

לכבוד דעם קינסטלער מאַקס ליבערמאַן.

בערלין, 20. (יט״אַ טעלעגראַפיש). הײַנט איז אין בערלין פאָרגעקומען אַ גרויסע עהרען-פייערונג לכבוד דעם 80 יעהריגען יובילעאום פון דעם בעריהמטען מאָלער מאַקס ליבערמאַן (אַ יוד). אין דער פייערונג האָבען זיך באַטייליגט פיל אָנגעזעהענע פּערזענליכקייטען פון דער דײַטשער וויסענשאַפט, קונסט און ליטעראַטור, דערונטער אויך דער בעריהמטער דײַטשער שריפטשטעלער גערהאַרט האויפּטמאַן.

די רעגירונג איז געווען פערטראָטען דורכ׳ן מיניסטער קלידעל, וועלכער האָט דעם יובילאַר איבערגעגעבען די גרעסטע דײַטשע אויסצייכנונג, דהיינו דעם אָרדער פון רײַכס-אַדלער-שילד. צו דעם אָרדער איז געווען צוגעלעגט אַן׳אייגענהענדיגער בריף פון מלוכה-פּרעזידענט פעלדמאַרשאַל הינדענבורג. אין בריף וויגשט דער פּרעזידענט ליבערמאַן׳ען נאָך לאַנגע יאָהרען פון קינסטלערישער אַרבייט און עס ווערט אונטערגעשטראָכען די באַדײַטונג פון יובילאַר פאַר דער דײַטשער קונסט. די אויסצייכנונג, ווערט געזאָגט אין בריף, ווערט ליבערמאַן׳ען געגעבען אין נאָמען פון גאַנצען דײַטשען פאָלק.

דער יובילאַר האָט אויך דערהאַלטען אַ וואונש-בריף פון רײַכסקאַנצלער מאַרקס. דער פּרײַסישער בילדונגס-מיניסטער בעקער האָט ליבערמאַן׳ען איבערגעגעבען אַ גאָלדענעם מעדאַל אין נאָמען פון דער פּרײַסישער רעגירונג.

דעם יובילאַר האָבען באַגריסט דעלעגאַציעס פון דער בערלינער אוניווערזיטעט, פון אַלע דײַטשע אַקאַדעמיעס און קונסט-פעראיינען.

די יודישע פאַרמער-פרויען אײַנגעלאַדען אויף דער לאַנדווירטשאַפטס-קאָנפערענץ.

ניו-יאָרק, (יט״א) די יודישע פאַרמער-פרויען זײַנען אײַנגעלאַדען געוואָרען זיך צו באַטייליגען אין דער קאָנפערענץ, געווידמעט דעם דאָרפישען לעבען, וואָס וועט געעפענט ווערען אין מישיגען דעם 1. אויגוסט. אין דער קאָנפערענץ וועלען זיך באַטייליגען דעלעגאַטען פון אייראָפּאַ און אַמעריקאַ, וואָס וועלען באַטראַכטען פערשידענע פאָרשלאָגען וועגען פערבעסערען די באַדינגונגען פון דאָרפישען לעבען.

אַן׳אינטערנאַציאָנאַלער צוזאַמענפאָהר פון די סטודענטישע זעלבסט-הילף-אָרגאַניזאַציעס.

דרעזדען, (י.ט.א.) אין דרעזדען איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַן׳אינטערנאַציאָנאַלער צוזאַמענפאָהר פון די סטודענטישע זעלבסט-הילף-אָרגאַניזאַציעס. אין צוזאַמענפאָהר האָבען זיך באַטייליגט 60 פערטרעטער פון 20 פערשידענע לענדער, אין דער צאָהל אויך 2 דעלעגאַטען פון וועלט-פערבאַנד פון דער יודישער סטודענטענשאַפט. אין אַ רייהע קאָמיסיעס זײַנען אַרומגערעדט געוואָרען די באַזונדערע פּראָבלעמען פון דער זעלבסט-הילף-אַרבייט כדי פעסטצושטעלען די ריכט-ליניעס אין יעדען אַרבייטס-צווייג. אַלע דעלעגאַטען האָבען אַרויסגעוויזען אַ וואַרימען אינטערעס פאַר דער זעלבסט-הילף-טעטיגקייט פון דער יודישער סטודענטענשאַפט, וואָס געפינט זיך אין אַ באַזונדער שווערער לאַגע.

די יודישע קאָלאָניזאַציע אין סאָוועט-רוסלאַנד.

רעדעס פון שלום אש און אַדוו. טאָרעס אין פּאַריז.

פּאַריז. (י.ט.אַ.) דאָ איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג, צוזאַמענגערופען דורך דער „געזעלשאַפט צו שטיצען די יודישע קאָלאָניזאַציע אין סאָוועטען-רוסלאַנד״. די פערזאַמלונג איז פאָרגעקומען אונטער׳ן פאָרזיץ פון אַדוואָקאַט טאָרעס.

ה׳ בערגאַרד לעקאַש האָט איבערגעגעבען די אײַנדרוקען פון זײַן באַזוך פון די נײַע יודישע קאָלאָניעס אין סאָוועטען-רוסלאַנד.

אויף דער פערזאַמלונג האָט געהאַלטען אַ רעדע שלום אַש, וועלכער האָט געזאָגט, אַז אַ פּאָזיטיווע שטעלונג צו דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין ראַטען-פערבאַנד פאָדערט גאָרנישט קיין באַשטעטיגונג פון אַלע „עשרת הדיברות״ פון סאָוועטישען רעזשים. מען קען זיך גלײַכצײַטיג אינטערעסירען מיט דער קאָלאָניזאַציע אין ארץ-ישראל און אין סאָוועטען-רוסלאַנד. דאָס איבערפיהרען די יודען צו לאַנדווירטשאַפט איז אַ גרויס ווערק. מען דאַרף נישט מורא האָבען פאַר די עווענטועלע יודען-פערפאָלגונגען אין סאָוועטען-רוסלאַנד״. די יודען, וואָס האָבען זיך אויסגעלערנט צו באַאַרבייטען די ערד, וועלען אויך קענען זי פערטיידיגען״.

עס האָבען נאָך גערעדט דער פראַנצויזישער שריפטשטעלער לאַמאַזיער און ד״ר לאַפקעס. אַ גרויסע רעדע האָט געהאַלטען טאָרעס, וועלכער האָט אָנגעוויזען אויף דער גרויסער באַדײַטונג פון פּראָדוקטיוויזירונגס-פּראָצעס, וואָס קומט פאָר אין ראַטען-פערבאַנד און אין ארץ-ישראל.

פאָדערט איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעדער-בעטען
פערזעהען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר וועלכע איר גאַראַנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, מאַטראַצען, קינדער-וועגעלעך, שעזלאָנגען און געבעטעטע מאַטראַצען.
ביליגסטע פּרײַזען: רעעלסטע באַדינונג! ביליגסטע פּרײַזען!
לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24.

די ראָלע פון די קאָמוניסטען בײַ די אומרוהען אין ווין.

אין אַ שמועס מיט אַ מיטאַרבײַטער פון לעמבערגער „מאָרגען״ האָט דער עסטרײַכישער וויצע-קאָנסול אין לעמבערג, ערקלערט פאָלגענדעס וועגען די לעצטע געשעהענישען אין ווין:

— די מרידות אין ווין זײַנען געווען פאַר די פיהרער פון די עסטרײַכישע סאָציאַל-דעמאָקראַטען אַן׳איבערראַשונג. די פיהרער פון דער ווינער סאָציאַל-דעמאָקראַטיע זײַנען פון אונבארוהיגע אַרבײַטער-עלעמענטען איבערראַשט געוואָרען און דאָס ביסעל קאָמוניסטען, וואָס ווין פערמאָגט האָט דאָ מיטגעווירקט בײַם אויפבלאָזען דאָס פײַער.

בעת די וואַהלען צום ווינער פּאַרלאַמענט האָבען די קאָמוניסטען באַקומען קוים 4000 שטימען. איצט אָבער שטעלט זיך אַרויס עפּיס אַנדערש. די קאָמוניסטען אין ווין מאַכען הײַנט אויס — ווי עס הייסט — מעהר ווי 80 טויזענד אין דער צאָהל. בעת די פּאַרלאַמענטס-וואַהלען האָבען די קאָמוניסטען זיך געוואוסט צו פערשלייערן און האָבען געשטימט סאָציאַל-דעמאָקראַטיש, כדי די אָפיציעלע קרייזען זאָלען זיך נישט דערוויסען פון דער אמת׳ער צאָהל קאָמוניסטען, וואָס לעבען אין ווין און זיי האָבען בשתיקה געוואַרט אויף אַ שעת-הכושר.

דער אורטייל אין פּראָצעס געגען די פראָנט-קעמפער האָט געגעבען די קאָמוניסטען די מעגליכקייט אַרײַנצוּוואַרפען אַ פלאַם אונטער אַ געוויסער אומצופרידענער אַרבײַטער-גרופּע, וואָס האָבען גאָרנישט באַרעכענט וויפיל מענשען-קרבנות אַזאַ „לוקסוס״ קען אָפּקאָסטען, און אין וועלכע סכנות עס שוועבט דאָס קליינע עסטרײַך. וואָרום מען טאָר נישט פערגעסען, אַז עסטרײַך לעבט אין מיטען פון קליינע מלוכות און יעדע מרידה און רעוואָלוציע שרעקט זיי אַלעמען אָב. זיי האָבען מורא, אַז די רעוואָלוציע-חולאת זאָל זיך נישט אַריבערטראָגען איבער דער גרעניץ און זיי קענען די רעוואָלוציעס, פון וועלכע ס׳איז שכנות-לענדער נישט דערטראָגען.

די ידיעה, אַז אונגאַריש מיליטער איז געשטאַנען גרייט בײַ דער גרעניץ אַרײַנצומאַרשירען קיין עסטרײַך, באַשטעטיגט זיך אָפילו נישט. עס קען זײַן, אַז אונגאַרן, וואו דער קאָמוניזם איז אַזוי פערהאַסט, איז געשטאַנען גרייט טאָמער וועט די עסטרײַכישע רעגירונג עס פאָדערען אויף הילף, אָבער דאָס וואָלט די עסטרײַכישע רעגירונג קיינמאָל נישט גענומען, בפרט דאָ אין דעם פאַל, וואו עס איז נישט געווען קיין רעוואָלוציע נישט פון לינקס און נישט פון רעכטס, נאָר אַן׳אויפשטאַנד פון געוויסע אומצופרידענע עלעמענטען.

דער באַווייז איז אויך דער, אַז 250 פון די אויפהעצער זײַנען אַרעסטירט געוואָרען.

עס איז אַ באַווייז, אַז דאָ אין פוילען האָט מען די סיטואַציע אין די ערשטע טעג נישט געהעריג פערשטאַנען אָפּצושאַצען, ווען מען האָט געמיינט, אַז דאָס איז אַ סאָציאַל-דעמאָקראַטישער פּוטש.

פאַר יעדען פאַל איז דער אינטערעס דאָ אין פוילען פאַר ווין געווען אַ זעהר גרויסער, די סימפּאַטיע פאַר ווין אַ זעהר שטאַרקע, מיט גרויס שפּאַנונג האָט מען פערפאָלגט די געשעהענישען, אָפילו מיט אומרוהע און דאָס באַווייזט, ווי באַליבט ס׳איז ווין און עסטרײַך בײַ דער פּוילישער באַפעלקערונג.

רוהיג,

אבער אויף ווי לאנג?

די ווינער רעוואלוציע איז געקומען צו א גליקליכען סוף. צעהנדליגע טויטע, הונדערטע פערוואונדעטע מענשען, פערברענטע הייזער זיינען פערבליבען אלס צייכען פון די בלוטיגע טעג און אלס וואהרצייכען פאר דעם מארגען, אבער לעת עתה איז אין וויען רוהיג. אין דעם זין רוהיג — אז די רעגירונג האט בעקאנט ערעסטירען אנ׳ערך 300 פערזאנען און נישט פערקעהרט ערעסטירט ווערען, ווי עס האט געדראהט... איז דאס אבער אמת׳ע רוהז מען מוז אין דעם זיין מסופק!

עסטרייך, דאס קליינע מדינה׳לע, וואס איז איבערגעבליבען איינזאם און פערלאזען פון זיין גרויסען אמאליגען הינטערלאנד, מיט א גרויסען וואסערקאפ — דער רעזידענץ שטאט וויען איז אין זיין היינטיגער פארם נישט לעבענספעהיג. לעבענסמיטעל מוז וויען אריינפיהרען, אינדוסטריע־ארטיקלען מוז עס ארויספיהרען, ס׳זאל זיך קענען דערהאלטען ביים לעבען. אין אלעם. אין זיין גאנצער עקזיסטענץ איז עסטרייך מיט וויען אפהענגיג פון אנדערע. פאר זיך — נישט לעבענספעהיג. דער אנשלוס צו דייטשלאנד איז נישט גאר א ליבלינגס־געדאנק פון די עסטרייכישע דייטשען, נאר טאקע אנ׳עקאנאמישע נויטווענדיגקייט.

פאליטישע סבות האבען געשטערט און וועלען עס אפשר טאקע נאך לאנג פריווען נישט דערלאזען. שכנים פון עסטרייך, וואס ווילען ליבער האבען גאהנט ביי זייער גרעניץ א קליין, שוואך, אפהענגיג לאנד, ווי דאס מעכטיגע דייטשלאנד, וועלכעס קומט וואס מעהר צו זיך נאך די קלעפ פון דער מלחמה, שטעלען זיך אין וועג אזא פערבינדונג. סוף כל סוף וועט עסטרייך אבער ווייטער צוברעקעלט ווערען און אויפהערען צו עקזיסטירען, אדער פערפאלען ווערען אין דייטשען ים. ביז אהין וועט וויען בלייבען אומרוהיג. אין זיין היינטיגער לאגע קען עס נישט רוהיג לעבען, ווייל עס קען איבערהויפט נישט לעבען...

נאך דער ערשטער שרעק פון דער וועלט־מלחמה, הויבט מען ווידער אן צו רעדען און צו הערען וועגען קריגס־נביאות׳ן. אין צעהן, אין צוואנציג יאהר ארום — קען אויסברעכען א קריג דא, אדער דארט, אדער אפשר א נייע אייראפעאישע מלחמה... דער פרידענס־פראקטאט האט איבערגעלאזט א סך נישט פערענטפערטע קשיאות. וויען איז אויך אזא קשיא. פון דארט וועלען צו אונז נאך קומען איבעררעשונגען און נייאינקייטען. ארים וויען!

דעט. ד״ר א. אינזלער.

אפגעשטעלט אויף דער כּראַקאווער אָרגאַן פון דער אגודה.

קראקא, (י.ט.א.) צוזאמען מיט׳ן ווארשאווער „יוד“ איז אפגעשטעלט־געווארען אויך דער איגנער ארגאן פון דער „אגודה“, דאס וואכענבלאט „אונזער יודישער וועג“.

קבלת־פנים פאר לעווין׳ען.

ניו־יארק, (י.ט.א.) די קאמערק־קאמער פון ראקאוועי האט בעשטימט 15.000 דאלאר צו ארגאנזירען א קבלת־פנים פאר טשארלס לעווין, דעם העלד פון דער צווייטער טראנסאטלאנטישער לופט־רייזע.

Dr. med.

EYCHNER Jakób

Aleja 1-go Maja 16,

Telefon 11-24

מיגערליכע אין קינדער־קראנקהייטען נעמט אן פון 7—8, זונטאג פון 3—4

אַ דראָהענדע סאָציאַלע ערשיינונג.

די מגפה פון זעלבסטמאָרדען פערשלינגט אלץ מעהר קרבנות.

זייט א געוויסער צייט האט זיך ביי אונז אין פוילען אנגעהויבען אנ׳עפידעמיע פון זעלבסטמארדען. יעדען טאג ברענגט די כראניק א גאנצען צעטעל פון די, וואס ווילען מיט געוואלד אוועק פון לעבען. דער הענגט זיך, דער האט אויסגעטרונקען עסענץ, יאדינע, אדער סובלימאט, ארויסגעשפרונגען פון פענסטער, אדער אריינגעשפרונגען אין וואסער. די פאלען נעהמען אן א כאראקטער פון אנ׳ערנסטער און דראהענדער געזעלשאפטליכער ערשיינונג, וואס האלט זיך אין איין פערשטארקען.

אין 1923 י. איז די צאהל זעלבסטמארדען אין פוילען געווען 3.200; אין 1924—411 3; אין 1925 — 900 3 און די העכסטע צאהל איז געווען אין 1926. ס׳פערשטעהט זיך, אז די ווירקליכע צאהל איז געווען נאך פיל גרעסער, ווי די רעגיסטרירטע און א חוץ ווארשא איז אויפ׳ן ערשטען ארט אין פוילען פערצייכענט די לאדזער וואיעוואדזשטווע, מיט איהר פערגלייכט זיך נאר די שלעזישע און פיל קלענער כמעט אויף א העלפט איז די צאהל זעלבסטמארדען אין קראקאווער, פויזנער און לעמבערגער וואיעוואדזטוועס.

אנ׳אינטערעסאנטע אייגנצלהייט דערביי! די חדשים יוני און יולי ווייזען ארויס די גרעסטע צאהל זעלבסטמארדען און עס שיינט צו האבען א געוויסע שייכות מיט די שילער־עקזאמענס, וואס קומען פאר אין דער דאזיגער צייט.

די סטאטיסטיק אין מערב־אייראפע שטעלט פעסט א רייהע סבות פון דער ערשיינונג. אלס ערשטע סיבה קומט פאר איבעראל — די נויט; א צווייטע ערגסטע סיבה איז דער אלקאהאליזם, וואס שטויסט דירעקט אדער אומדירעקט זייערע קליענטען צום זעלבסטמארד און שאפט ביי זייערע קינדער א נייע קאטעגאריע זעלבסטמערדער צוליב פסיכישע קראנקהייטען.

אפט איז די סיבה פון זעלבסטמארד אנ׳אומהיילבארע קראנקהייט, ווען מענשען איילען צו זייער גיכערען סוף, כדי פטור צו ווערען פון פלאגען זיך; אין דער לעצטער צייט פערצייכענט די סטאטיסטיק נאך א נייע גרופע פסיכיש־קראנקע, ספעציעל אויף דעם געביט פון נעמען זיך דאס לעבען.

פאר דעם לעצטען יאהר האבען מיר נאך נישט קיין ציפערען, אבער שוין פון די רובריקען אין די צייטונגען קען מען פעסטשטעלען, אז היי־יאהר איז די צאהל זעלבסטמארדען בעדייטענד אויסגעוואקסען, דערביי זעהען די סבות זייערע ביי אונז אביסעל אנדערע, ווי אין מערב־אייראפע.

א גרויסע צאהל פאלען קומען פאר צוליב נישט בעפרידיגטער ליבע (פערפיהרט, נישט געענטפערט מיט׳ן זעלבען געפיהל, נישט בעקענט זיך צוזאמענקומען א. אז. וו.); א בעדייטענדע גרופע שטעלט מיט זיך פאר די שילער־יוגענד, אדער די וויכטיגסטע לויט דער צאהל גרופע זעלבסטמערדער בעגעהט דעם שריט צוליב סאציאלע מאטיווען.

ארבייטסלאזיגקייט, ארימקייט, אהן אויסזיכטען אויף אויסצובעסערן די מאטעריעלע לאגע — דאס זענען אלץ מאטיווען, וואס רופען ארויס די גרעסטע צאהל פאלען פון זעלבסטמארדען. דא אין דער גרופע פערנעהמען דעם גרעסטען ארט פרויען. די דאזיגע ערשיינונג ביי אונז הויבט אן צו ווערען ממש א דראהענד־קאטאסטראפאלע.

צווישען דער דערוואקסענער בעפעלקערונג אין אונזערע שטעט שטייגט איבער די צאהל פרויען די מענער מיט באנצע 50 פראצ., ד. ה., אז אין די גרעסערע שטעט קומט אויס אויף יעדע 100 דערוואקסענע מענער — 145 — 155 פרויען. די דאזיגע ערשיינונג שאפט א שרעקליכע לאגע פאר די פרויען. ס׳איז א ענין וועגען וועלכען מ׳רעדט נישט אין „אנ׳אנשטענדיגער געזעלשאפט“, אבער ס׳איז א סאציאלע פראגע, מיט וועלכע מ׳מוז זיך בעשעפטיגען. וואס קומט אויס צו פון די פרויען, וואס קענען זיך נישט שאפען קיין אייגענע היים? די דאזיגע ערשיינונג קומט צום אויסדרוק אויך אין אנדערע לענדער, אבער זי איז דארט נישט אזוי שארף, ווי ביי אונז, ווייל דארט האבען די פרויען כמעט דערגרייכט א ווירטשאפטליכע גלייכבערעכטיגונג און געפינען פאר זיך ארבייט און בעשעפטיגונג. ביי אונז זענען זעהר ווייניג ערטער פון ארבייט צוגענגליך פאר די פרויען און ווערען נישט געניגט גוט געצאהלט, און ס׳שאפט זיך פאר זיי א פראבלעם: וואס טוט מען? — פון דאנען איז דער וועג — געגוס פונ׳ם לעבען ווי ווייט ס׳לאזט זיך, ווי לאנג ביזט יונג און נאכדעם קומט א פוסטקייט, אומבעוואוסטקייט, א תהום...

דערפאר זעהען מיר טאקי ביי דער יוגענד די וואקסענדע דורשט נאך פערוויילונגען, צו געניסען כאטש דערוויל, צו א לעבען, וואס ענטשפרעכט נישט די מאטעריעלע מעגליכקייטען און דערנאך: א שפרונג פון בריק אין וואסער, עסיג־עסענץ, יאדינע אדער סובלימאט, אפהענגיג פון דער אינטעליגענץ, סביבה, צייטען... אבער אלץ שטרעבט צו איין ציל — צו אנטלויפען פונ׳ם לעבען, ווייל מ׳געפינט נישט קיין תשובה אויף דער פראגע: ווי אזוי צו לעבען?

א קראנקהאפטע, אבער זעהר וויכטיגע סאציאלע ערשיינונג, אויף וועלכער מ׳מוז זוכען א מיטעל, וועלכע מ׳דארף היילען, ווייל זי ווערט געפעהרליך.

א. ק. צ.

ענגלישע יום־טובים.

(א בריף פון לאנדאן).

די ענגלענדער אזוי ווי די אמעריקאנער האבען זעהר ווייניג יום־טובים די רעליגיעזע פייער־טעג, וועלכע פערנעהמען אין קאטוילישע לענדער מעהר ווי א צעהנטעל פון יאהר עקזיסטירען דא כמעט ווי גאר נישט, מיט דער אויסנאהמע פון ווייהנאכטען און פסח ווערען דא קיין רעליגיעזע יום־טובים כמעט ווי נישט געפייערט. די פאטריאטישע יום־טובים זענען דא אויך פערהאן זעהר ווייניג. די געבורטס־טעג פון קעניג, דער קעניגין און פון די פרינצען, וועלכע זענען אין אלע מא נארכיסטישע לענדער גרויסע יום־טובים פערגעהען דא אהן דער קלענסטער בעמערקונג. אפילו אמעריקא האט שוין מעהר פאטריאטישע ימים טובים, ווי ענגלאנד. אויף אזא אופן קומט אויס אז ענגלאנד פייערט ווייניגער ווי אלע לענדער אין אייראפא אדער ווא נאר אין דער וועלט. אין דער צייט ווען אין פוילען, צום ביישפיל, זענען פערהאן ביז אומגעפעהר 50 טעג יום טוב א יאר פערמאגט ענגלאנד קוים א האלבען טוץ פייערטעג פאר דעם גאנצען יאהר.

עס וואלט אבער געווען א טעות צו דענקען, אז צוליב דעם רוהט מען אין ענגלאנד ווייניגער ווי אין אנדערע לענדער. דער אמת איז, אז הגם פייערטעג זענען אין ענגלאנד פערהאן ווייניגער ווי אין אנדערע לענדער, זענען אבער רוה טעג פיל מעהר. ווי יעדעס טאלק פון הויכער קולטור האלט אויך דאס ענגלישע פיל פון רוה. דער אידעאל פון לאנד איז נישט בלויז צו ארבייטען, נאר אויך צו האבען צייט צו געניסען די פרוכט פון דער ארבייט.

צו אלעם ערשטען ווערט זונטאג אין ענגלאנד אפגעהיט מיט אזא שטרענגקייט, ווי אין קיין לאנד אין אייראפא. איבעראל, וואו מען קומט אין אייראפא, געפינט מען דעם זונטאג „פערשוועכט“. אין בערלין, וויען, פאריז און אנדערע גרויסע שטעדט קען מען כמעט נישט אונטערשיידען זונטאג פון אנדערע טעג. נישט נאר זענען אלע שאפ מערען, אמוזירונגס־פלעצער און קאפעס אפען, גאר פיל געשעפטען ווערען נישט פערמאכט זונטאג און קייגער קוקט זיך אויף דעם נישט אום. אין די קאטוילישע לענדער פאדערען זיך ספעציעלע געזעצען אפצוהיטען דעם זונטאג. אין ענגלאנד זענען קיין געזעצען אויף אפצוהיטען זונטאג גישטא און דאך איז לאנדאן זונטאג א טויטע שטאט. נאך היינריך היינע האט זיך בעקלאגט, אז עס איז נישטא קיין לאנגוויילינגערער פלאץ אין דער וועלט, ווי אנ׳ענגלישע שטאט אום זונטאג. פון זיין צייט אן האט זיך אין ענגלאנד פיל בעענדערט, נאר נישט דער זונטאג. אנ׳ענגלישע שטאט אום זונטאג האט בלויז איין פערגלייך אין דער וועלט און דאס איז א יודיש קליין שטעטעל אין פוילען אין שבת. מען איז געוויינט דאס צוצושרייבען אום ענגלישען „פוריטאניזם“ (דאס הייסט, צו דער אלט־ענגלישער רעליגיעזער פרומקייט) איך גלויב, אז עס איז א טעות. עס נעהמט זיך פון דעם מעהר מאדערנעם פערלאנג פון דעם ענגלענדער נאך רוה.

אויסער די שטרענגע רוה־טעג אום זונטאג, איז דא איינגעפיהרט דער אזוי גערופענער „ענגלישער שבת“. דאס איז א ספעציעלע ענגלישע אינסטיטוציע פון מאדערנער צייט, וועלכע ווערט איצט שנעל פערשפרייט איבער דער גאנצער וועלט. עס מיינט, אז שבת ארבייט מען נאר ביז 12 אדער 1 בייטאג. אין אמעריקא און אין אנדערע אנגלא־זאקסישע לענדער איז דאס שוין אויך אנ׳אנגענומענער מנהג. אין אנדערע לענדער, אין אייראפא ווייס מען אבער פון דעם נאך נישט. פערקעהרט, שבת ארבייט מען נאך לענגער ווי געוועהנליך אין ענגלאנד איז שבת נאכמיטאג ריכטיג אזא רוה־צייט ווי זונטאג. קומט אין אנ׳ענגלישע שטאט שבת נאך 1 בייטאג מען אלע לאדענס פארמאכט, אלע געשעפטען געשלאסען, אלע פאבריקען אפגעשטעלט, און די שטילקייט און רוהיגקייט פון ענגלישען זונטאג שוועבט איבער אלעמען. פאקטיש פאנגט זיך דער זונטאג אן אין ענגלאנד פון שבת מיטאג.

אין די לעצטע יאהרען האט זיך אין ענגלאנד (און אויך אין אמעריקא. אין דער היגזיכע פאלגט אמעריקא נאך ענגלאנד) שטארק ענטוויקעלט א נייע רוה־צייט, וועלכע איז שוין אויך כמעט ווי אנ׳אינסטיטוציע און וועט מסתמא באלד אויך בעקומען די סאנקציע פון פייערטעג דאס איז דער אזוי גערופענער „וויק־ענד“. (דער סוף וואך). דער „וויק־ענד“ איז איינגענטליך נישט מעהר ווי א נאטירליכע פערלענגערונג פון ענגלישען שבת ביי־טאג און מען פאנגט נישט אן פריהער פון מאנטאג פריה. נוצען פיל אויס דעם „סוף־וואך“ פאר א שטיקעל פייערטאג. מען טאהרט געוועהנליך אוועק פון דער היים פאר דער צייט און מען האט אנ׳אמת׳ען יום טוב. געוועהנליך קענען זיך דערלויבען אזעלכע יום־טובים נישט קיין געוועהנליכע פאבריק־ארבייטער, נאר קלענערע און גרעסערע געשעפטסלייט, פראפעסיאנעלע מענשען און די בעסער בעצאהלטע אנגעשטעלטע. אזעלכע מענשען זענען געוועהנליך נישט שטארק אפהענגיג פון דער צייט ביי זייער ארבייט. זיי קענען קומען אביסעל שפעטער און אוועקגעהן אביסעל פריהער. דער רעזולטאט איז דערום, אז שבת קומען צעהנדליגער טויזענדער פון אט די ענגלענדער איינגאנצען נישט צו דער ארבייט. פיל געשעפטען זענען אין גאנצען געשלאסען. נאר אפילו די, וועלכע זענען נישט געשלאסען, פון שבת שוין נישט קיין גרויסע געשעפטען. בעלי־בתים און וויכטיגערע אנגעשטעלטע בעהען אוועק פאר „וויק־ענדס“ פון פרייטאג 5 א זייגער ביז מאנטאג פריה, פאר פיל, פיל טויזענדער אין ענגלאנד פאנגט זיך דערום דער זונטאג אן פרייטאג אוונט. דאס איז נישט קיין טעארעטישער פשט׳ל נאר א גאנץ בעשטימטער פאקט. יעדען פרייטאג אבענד זע נען די לאנדאנער וואקזאלען געפאקט מיט צעהנדליגער טויזענדער מענשען, וועלכע פאהרען אוועק פאר זייערע „וויק־ענדס“. עס איז שוין כמעט ווי אנ׳אינסטיטוציע אין ענגלאנד, א מנהג, וועלכער פערשפרייט זיך אלץ מעהר און מעהר. אבוואהל אין דער לעצטער צייט מערקט זיך אנ׳אפאזיציע געגען צופיל רוה־טעג אין ענגלאנד, דאך איז עס קיין צווייפעל, אז דאס לאנד געהט שנעל צו א פינף טאגיגען ארבייטס־וואך.

אויסער די וועכענטליכע רוה־פעריאדען האבען זיך פון סוף 19־טען יאהרהונדערט אן אין ענגלאנד אנטוויקעלט אייניגע גאר בעזונדערע יום־טובים, וועלכע קיין אנדער לאנד אין דער וועלט האט נישט און וועלכע זענען פון אונגעהויערע גרויסע אינטערעס פאר א פרעמדען. די יום־טובים זענען די אזוי גערופענע „באנק האלידייס“ (באנק פייער־טעג) וועלכע זענען אפשר די אפאזיטעסטע אין ענגלאנד. די געשיכטע פון די זאנדערבארע יום־טובים איז מאלגענדע: ביז 1871 פלעגען די ענגלישע באנקען זיין פערמאכט 36 טעג א יאהר, אין די טעג פון אלע רעליגיעזע יום־טובים, אין די געבורטס־טעג פון די „הייליגע“ אזוי ווי אין די קאטוילישע לענדער. ענגלאנד איז דאן געווען אין דעם סאמע גלאנץ־פעריאד פון איהרע ביזנעס. דאס לאנד האט דורכגעלעבט א זעלטענע צייט פון אויפבליהונג און וויפיל מען האט נישט געארבייט איז נישט געווען גענוג. ביזנעס איז דערום דאן זעהר פיל געשטערט געווארען פון אזוי פיעל באנק יום־טובים א יאהר. האט דער פארלאמענט אין דעם יאהר אפגעשאפט די אלע 36 רעליגיעזע יום־טובים און אנשטאט זיי איינגעפיהרט 4 נייע יום־טובים, וועלכע מען האט א נאמען געגעבען „באנק האלידייס.“ די יום־טובים פאלען אויס אין מאנטאג נאך די גרויסע יום טובים פון יאהר ווי ווייהנאכטען, פסח און שבועות און אויגוסט. דאס ניט א געלעגענהייט צו פערלענגערן די גרויסע יום טובים אויף א טאג און מאכען פון זיי גרעסערע יום־טובים.

ה. צוקערמאן.

נייער פאָלקסבלאַט
21 יולי 1927.

דאָס לאָדזשער לעבען

נייער פאָלקסבלאַט
21. יולי 1927.

21
דאָנערשטאַג
כא
תמוז תרפ״ז

יולי
זון-אויפגאַנג 3.41
זון-אונטערגאַנג 7,25
לענג פון טאָג. 14, 12

טעלעפאָניסטקעס
דאַרפען נישט ענטפערן וועגען צושטאַנד פון „ליטשניק".

(:) אין אַ געשפּרעך מיט'ן דירעקטאָר פון דער לאָדזשער טעלעפאָן-סטאַציע ה' מישקאָווסקי, האָט ער ערקלערט, אַז לויט די פאָרשריפטען זיינען די טעלעפאָניסטקעס נישט מחויב צו ענטפערען אויף די אָנפראַגען פון די אַבאָנענטען, ווי ס'האַלט דער „ליטשניק".

איבריגענס איז דאָס פאַר דער טעלעפאָניסטקע אוממעגליך, ווייל דער „צעהלער" ווייזט ערשט אַרויס די צאָהל געשפּרעכען יעדען חודש.

שטרייק
אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור" דויערט נאָך.

(:) דער שטרייק פון די אַרבייטער אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור", וועלכע אַרבייטען אויף ברייטע שטוהלען דויערט ווייטער.

אין אַ רייה פאַבריקען האָט מען אָנגעהויבען זאַמלען געלד פאַר די שטרייקענדע אַרבייטער אין דער „ווידזעווער מאַנופאַקטור".

סטאַטיסטיק.
טראַכאָמע-קראַנקע.

(ם) לויט די ידיעות פון שטאָטישען געזונדהייטס-אַמט, האָבען זיך אין משך פון דער ערשטער העלפט יולי געמאָלדען אין דער אָפּטיילונג פאַר קאַמף געגען טראַכאָמע 106 קראַנקע. דערונטער 77 קריסטען, 29 יודען; ס'זענען פערגאָטירט געוואָרען 7 נייע קראַנקע; אַלטע 14. עצות זענען ערטיילט געוואָרען 118.

פּרוכטען-סוחרים
בעשטראָפט.

(ם) די סאַניטאַר-אָפּטיילונג ביים שטאָטישען געזונדהייטס-אַמט האָט בעשטראָפט עטליכע פּרוכטען-סוחרים, פאַר פערקויפען פּרוכטען טייערער ווי דער פּרייז-קוראַנט.

האַנדעל
פון גרינעם מארק ווערט איבערגעטראָגען.

(ג) ווי מיר דערוויסען זיך, פּראָיעקטירט דער מאַגיסטראַט אַריבערצוטראַגען דעם האַנדעל פון גרינעם מאַרק, אויפ'ן האַלער-פּלאַץ.

דאָס זאָל געשעהען באַלד נאָכדעם, ווי אויף זשעלאָנע גאַס וועט דורכגעפיהרט ווערען די טראַמוואַי-ליניע.

אַרעסטירט אַ פערדעכטיגען ביי דער פּראָכאָווניע.

(§) נעכטען אַרום 5 פאַרטאָג האָט די וואַך ביי דער מיליטערישער פּראַכאָווניע אויף פּאַמאַרסקאַ בעמערקט עמיצע אַן'אונבעקאַנטען פערזאָן, וועלכער האָט זיך זעהר אינטערעסירט מיט די אָביעקטען פון דער פּראָכאָווניע. דאָס האָט זיך דעם וואַך-זעלנער אַרויסגעוויזען פאַר פערדעכטיגט און ער האָט דעם אומבעקאַנטען אַרעסטירט. ביי דעם אַרעסטירטען, וועלכער האָט זיך אויסגעגעבען אַלס דער 25-יעהריגער לייב פוקס, זענען קיין שום דאָקומענטען נישט געפונען געוואָרען. אויף די געשטעלטע פראַגען האָט ער געענטפערט זעהר בלאָטיש, מאַכענדיג אַן'איינדרוק פון אַ גייסטיג אונגאָרמאַלען. עס ווערט געפיהרט אַן'אויספאָרשונג, צי מען האָט טאַקע צו טון מיט אַ אונגאָרמאַלען מענטש, צי מיט אַ סימולאַנט.

דער האַנדעל צווישען לאָדז און גריכענלאַנד
די גריכישע האַנדעלס-דעלעגאַציע בעזוכט אויך זגערזש און פּאַביאַניץ.

(ס) ווי מיר האָבען שוין געמאָלדען, זענען קיין לאָדז געקומען פאָרשטעהער פון דער פּויליש-גריכישער האַנדעלסקאַמער, כדי זיך צו אינפאָרמירען וועגען די מעגליכקייטען פון אימפּאָרט פון פּוילישע סחורות קיין גריכענלאַנד. נעכטען איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ צווישען די גריכישע פאָרשטעהער מיט היגע אינדוסטריעלער. ווי ס'ווייזט זיך אַרויס, פיהרט אַרויס פּוילען אַ סך סחורות קיין גריכענלאַנד, דער עקספּאָרט פון גריכענלאַנד קיין פּוילען איז אָבער זעהר קליין. דאָס רופט אַרויס אונצופרידענהייט ביי די גריכישע סוחרים. די לאָדזשער טעקסטיל-אינדוסטריע קאָן האָבען אין גריכענלאַנד אַ גוטען אָפּזאַץ-מאַרק. די גריכישע געסט האָבען נעכטען בעזוכט גייערס-פאַבריק, שפּעטער זענען זיי געפאָהרען קיין זגערזש און פּאַביאַניץ, וואו זיי האָבען זיך בעיקענט מיט דער פּראָדוקציע פון אַ רייה פאַבריקען.

זשאַנדאַרמען אַרעסטירען אַן'ענטלאָפענעם זעלנער
ער ווערט בעשולדיגט אין גנבות.

(§) אַ געוויסער איגנאַצי לופּשאַק איז זייענדיג אין מיליטער בעגאַנגען אַ רייה גנבות, פאַר וועלכע ער האָט געזאָלט געשטעלט ווערען פאַר'ן מיליטערישען געריכט. די לעצטע צייט ווען ס'האָט זיך גענדיגט זיין מיליטערדינסט האָט איהם די זשאַנדאַרמעריע אַרומגעזוכט, כדי איהם צו שטעלען פאַר'ן געריכט נאָר אָהן ערפאָלג. נעכטען האָט לופּשאַק'ן דערקענט אַ זשאַנדאַרם, וועלכער איז געפאָהרען צוזאַמען מיט דעם ענטלאָפענעם אין זגערזשער טראַמוואַי. ווען לופּשאַק האָט געזעהען, אַז ער איז אַריינגעפאַלען, איז ער אַרויסגעשפּרונגען אין גרעסטען גאַנג פון טראַמוואַי. צום אומגליק אָבער איז ער אומגעפאַלען אין דער זשאַנדאַרם, וועלכער איז נאָך איהם נאָכגעשפּרונגען, האָט איהם געכאַפּט און אָפּגעפיהרט אין דער מיליטערישער טורמע.

אַ פּאַטענטען-קאָנטראָל.
פעראָרדנונג פון דער פינאַנץ-קאַמער צו אַלע פינאַנץ-אַמטען.

(ס) דער פאָרזיצענדער פון פינאַנץ קאַמער האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג צו אַלע פינאַנץ-אַמטען, אַז זיי זאָלען ביז'ן סוף פון חודש יולי אַדורכפיהרען אַ קאָנטראָל פון אַלע פּאַטענטען. נאָך אַ גענויער אונטערזוכונג פון צאָהלונגס-קראַפט און פון איינקומען פון יעדען פּאַטענט-אינהאָבער דאַרפען די פּאַטענטען גענוי קלאַסיפיצירט ווערען, אויב ס'וועט זיך אַרויסווייזען, אַז וועלכע ס'איז בקשה וועגען ענדערן די קלאַסיפיקאַציע איז אונבעגרינדעט, דאַרפען די פינאַנץ-אַמטען אויספאָדערן די פירמעס, זיי זאָלען אויסקויפען נייע פּאַטענטען אין משך פון 8 טאָג.

אין דער צוקונפט וועלען געגומען ווערען אין אַכט בקשות וועגען ענדערן אַ פּאַטענט אויף אַ נידריגע קלאַס נאָר פאַר'ן אָנהויב פון שטייער-יאָהר און די בקשות וועלען ערלעדיגט ווערען אין משך פון 6 וואָכען.

אסתר'ל רופט „כונים" און אברהמ'ל בעראַבייט זיי...
אַן „אונטערנעהמונג" פון אַ שיעראַדזער פּאָר'ל אין לאָדז.

(-) קיין לאָדז איז די טעג אַראָפּגעקומען אַ פּאָר'ל פון שעראַדז, אסתר ציממבעק און אברהם ראַגאָזשינסקי און זיי האָבען בעשלאָסען צו פעדלעגען אין לאָדז אַזאַ מין „אונטערנעהמונג": זי, אסתר'ל, וועט „פאַנגען" געסט און ער, אברהמ'ל, וועט די געסט „בעדאַנען"!

אַזוי האָט זיך אסתר ציממבעק געהערגעכטען באַקענט אין פּאָניאַטאָווסקיפּאַרק און מיט איהרע „שוואַרצע אויגען צוגעצויגען ווי פייל פון בויגען" יונגעלייטלעך...

באַלד האָט זיך געגעבען איהר באַקאַנטער געוויסער אַרנאָלד שמער און פערפיהרט אַ פלירט.

ווען די קרובה'שאַפט איז שוין געווען גאַנץ אינטים געשלאָסען, האָט זיך צו שמער'ן דערנעהענטערט ראַגאָזשינסקי און ביי זיין „קאָנקורענט" אַרויסגעצויגען אַ פּאָרטפעל מיט 100 זלאָטעס.

שמער האָט דאָס בעמערקט און גענומען נאָכיאָגען דעם אַנטלויפענדען ראַגאָזשינסקי.

פּאָליציי האָט דעם שיעראַדזער „אונטערנעהמער" אָפּגעפיהרט אין קאָמיסאַריאַט.

אויסוואָורף פערגוואַלדיגט אַ 16-יעהריג יודיש מיידעל.
מוטער פון'ם אומגליקליכען מיידעל בעקומען אַ נערווען-אַטאַק.—דער אויסוואָורף אַרעסטירט.

(§) נעכטען אין די פאַרמיטאָג-שעה'ן איז אויף סקווערא-ווע 16 אויסגעפיהרט געוואָרען אַ שרעקליך סעקסועלער פערברעכען, פון וועלכען ס'איז געפאַלען אַ קרבן די 16-יעהריגע ר. ל.

איינער פון די לאָקאַטאָרען, וועלכער איז פערבייגעגאַנגען דעם הויף, האָט פּלוצלינג דערהערט קרעכצען און געשרייען, וועלכע זענען געגאַנגען פון דער שאַפע, וועלכע געפינט זיך אין עק פון דעם הויף.

אַריינגעהענדיג אין דער שאַפע, האָט דער לאָקאַטאָר דערזעהן פאַר זיך דעם 17-יעהריגען סטאַניסלאַוו קאָנטיגוראַק, אַ זוהן פון סטרוזש, אין אַ גאָר נישט-צוויידייטיגער פּאָזיציע מיט דער 16-יעהריגער ר. ל., וועלכע האָט מורא'דיג געשריגען.

דער לאָקאַטאָר האָט באַלד אַרויסגערופען די מוטער פון דעם אומגליקליכען מיידעל און גלייכצייטיג אויך מודיע געווען וועגען דעם פאַל דעם פּאָליצייפּאָסטען פון פּאַבריקס-וואָקזאַל.

די פּאָליציי האָט בעוויזען צו פערהאַלטען דעם אויסוואָורף, וועלכער האָט געפּרובט אַנטלויפען. ער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין אויספאָרשונגס-אַמט.

די מוטער פון דעם אומגליקליכען מיידעל האָט בעקומען אַ נערווען-אַטאַק און צו איהר האָט מען געמוזט אַרויסרופען די פּאָגאָטאָוויע.

אויך דאָס מיידעל איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

פּאָליציי אין גנבה'ישע „מלינות"
געכאַפּט אַ געפעהרליכען קאַסע-ברעכער.

(-) די לאָדזער פּאָליציי האָט לעצטענס שטאַרק אַרומגעזוכט די 2 געפעהרליכע קאַסע-ברעכער סטאַניסלאַוו קוזשמאַ און וולאַדיסלאַוו טאָמאַשעק, וועלכע האָבען אין לאָדז און אויף דער פּראָווינץ אויסגעפיהרט עטליכע דרייסטע קאַסע-איינברוכען.

מיט עטליכע טעג צוריק איז וולאַדיסלאַוו טאָמאַשעק געכאַפּט געוואָרען ביים אויספיהרען אַ גנבה אין בידגאָשטש.

די לאָדזער פּאָליציי האָט זיך אָבער דערוואוסט, אַז קוזשמאַ געפינט זיך אין לאָדז.

ס'איז דעריבער געמאַכט געוואָרען אַן'אַבלאַווע אין אַ גנבה'שער „מלינה" אויף באַלוט און דאָרט איז קוזשמאַ נעכטען אַרעסטירט געוואָרען.

בעת די פּאָליציי-פאָרשטעהער זענען אַריין אין דער „מלינה" האָט קוזשמאַ אַרויסגעצויגען אַ רעוואָלווער און געפּרובט אויסשיסען. אין דעם מאָמענט איז ער אָבער ענטוואָפענט געוואָרען און אַ געשמידטער אין קייטען איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין טורמע אויף מילשע.

* * *

(-) די פּאָליציי האָט אויך דורכגעפיהרט אַן'אַבלאַווע אין אַ רייה אַנדערע גובים-„מלינות" און אַרעסטירט עטליכע צענדליג פערדעכטיגע פּערזאָנען.

צווישען די אַרעסטירטע געפינען זיך: וולאַדיסלאַוו קאָלאָשינסקי, איגנאַצי לופּשאַק, באָלעק שימאַנסקי וועל רודאָלף מאַרקס, מאָטעל שטערנמאַלער, חיים זשמעלצוויטש און חיים לייב בערנער.

זיך אָנגעהויבען דער שניט
אין דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט.

(ס) נעכטען און עהרנעכטען האָט זיך אויפ'ן שטח פון דער לאָדזער וואָיעוואָדזשטווע אָנגעהויבען דער תבואהשניט.

דער שניט האָט זיך אָנגעהויבען מיט איינינע טעג פריהער, דערפאַר, ווייל ס'איז פאַרהאַן אַ מורא, אַז דאָס שלעכטע וועטער וועט ווייטער אָנהאַלטען.

אין אַלגעמיין האָבען די שטורעמס און רעגענס אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע נישט אָנגעמאַכט קיין גרויסע שאָדענס, אַזוי אַז דאָס היי-יעהריגע גערעטעניש איז אַ צופרידענשטעלענדע.

ראַדיאָ
היינטיגער פּראָגראַם.

וואַרשאַ, 12: צייט-סיגנאַל; פּליה, מעטעראָלאָגישע און פּאָסט קאָמוניקאַטן;

3: ווירטשאַפטליכע און מעטעראָלאָגישע קאָמוניקאַטען,

3,20 – 5 הפסקה.

5 פאָרלעזונג פון יאַן ציגאַרסקי.

5,25 איינדרוקען פון איטאַליען פאָרלעזונג פון ז. קלעשטשינסקי.

5,50 פערשידענעס, קאָמוניקאַטען.

6,00 טראַנסמיסיע פון טאַנץ-מוזיק פון קאַווינאַרניע „נאַסטראָנאָמיע".

7,00 קאָמוניקאַטען פון פּ.א.ט.

7,15 פערשידענעס.

7,35 עקספּערימענטאַלע ראַדיאָ-אָפּנעהמער

פאָרלעזונג פון מ. הענצעל.

8 לאַנדווירטשאַפט-קאָמוניקאַט,

8,30 טראַנסמיסיע פון קאָנצערט אין „דבלינאַ שווייצאַרסקאַ" פּאָפּולערער קאָנצערט אין 3 טיילען, אָרגאַניזירט דורך אַ. שעלסקי בשותפות מיט קולטור אָפּטיילונג פון'ם וואַרשאַווער מאַגיסטראַט.

10 פּליה מעטעראָלאָגישער קאָמוניקאַט, צייט סיגנאַל, קאָמוניקאַטען פון פּאָליציי פּאָ"ט, איבערן פּראָגראַם.

קראַנקען-קאַסע.
דער נייער הויפּט-דאָקטאָר.

(ס) די טעג האָט אָפיציעל איבערגענומען זיין אַמט דער ניי-בעשטימטער הויפּט-דאָקטאָר פון דער קראַנקען-קאַסע ד"ר טאָמאַשעוויטש. די קראַנקען-קאַסע האָט בעשלאָסען צוצונעהמען אַ פערטרעטער פון הויפּט-דאָקטאָר, כדי אויף אַזאַ אופן צו פערטיילען די אַרבייט פון'ם הויפּט-דאָקטאָר, וועלכער וועט זיך קאָנען פערנעהמען מיט איינפיהרען די נויטיגע פערבעסערונגען פון'ם היילונגס-סיסטעם אין דער קראַנקען-קאַסע.

אַרבייטער
קלאָגען-און אין געריכט די דירעקציע פון באַרטשינסקי'ס פאַבריק.

(:) ווי בעקאַנט האָט די דירעקציע פון באַרטשינסקי'ס פאַבריק זיך אָפּגעזאָגט צו צאָהלען ענטשעדיגונג די אַרבייטער, וועלכע זענען בעזייטיגט געוואָרען פון דער אַרבייט אָהן שום קינדיגונג.

די אַרבייטער האָבען זיך דעריבער געווענדעט צום אַרבייטס-אינספּעקטאָר, וועלכער האָט זיי געגעבען בעשייניגונגען, אַז זיי זענען אונגעזעצליך בעזייטיגט געוואָרען פון דער אַרבייט און דער קלאַסען-געריכט פערפיהרט אַ געמיינזאַמען פּראָצעס פון אַלע אַרבייטער געגען דער פאַבריק-דירעקציע.

אַראָפּגעפאַלען
פון 2-טען שטאָק.

(-) אויף פּיעטרקאָווער 101 איז אַראָפּגעפאַלען פון 2 טען שטאָק דער שניידער-אַרבייטער נתן קרופּקאַ (זאַכאַדניע 29), וועלכער האָט אָנפאַרזיכטיג זיך אַראָפּגעבויגען פון'ם פענסטער, וואו ער האָט געאַרבייט.

אין אַ שווערען צושטאַנד האָט מען דעם אומגליקליכען קרופּקאַ אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) היינט דיזשורירען ביינאַכט פאָלגענדע אַפּטייקען: אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצקאַ 50); כאַדזינסקי (פּעטריקאָווער 164); סאָקלאָווסקי (פּושקינאַ 19); רעמביעלסקי (אַנדזשעיאַ 26); זונדעלעוויטש (פּעטריקאָווער 25); קאָפּערקיעוויטש (זגערזשער 54); טראַווקאָווסקאַ (בזשעזשינער 56).

אינדוסטריע-סטאַטיסטיק

אַ נייע פאַראָרדנונג פון מיניסטאָרען-ראַט צו צושיקען בעריכטען דעם הויפּט-סטאַטיסטיק-אַמט וועגען יעדער אינדוסטרי-אונטערנעהמונג.

די ערשטע שריט פון יעדער ראַציאָנעלער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק איז קודם כּל צו האָבען אַ גענוי בילד פון די הערשענדע פערהעלטנישען אויפ'ן דאָזיגען געביט.

ביז איצט האָבען מיר בכלל גאָר ווייניג אָז פּעטרקזאַמקייט געשאָנקען דעם ווירטשאַפטליכען לעבען, בפרט האָבען מיר פערנאַכלעסיגט די ריין-טעכנישע פּראָבלעמען פון אונזער אינדוסטרי.

מיר האָבען זיך תמיד געאיילט דורכפיהרען אַלערליי אַפּט נעניג ריזיקאַלע עקספּערימענטען איבערן זייער עמפינדליכען ווירטשאַפטליכען אָרגאַניזם אָהן אַ פריהער אויסגעאַרבייטען פּלאַן אין סדר.

נאָכמעהר. מיר האָבען אַפילו קיין מאָל נישט געהאַט קיין אויספיהרליכע פּרטים וועגען דער פּראָדוקציע, אופנים און בעדינגונגען פון אונזער אינדוסטרי.

דעריבער איז זעקע ווערט צו בעגריסען די לעצטע פעראָרדנונג פון מיניסטאָרען-ראַט וועגען דער אינדוסטרי-סטאַטיסטיק.

מיט דער דערמאָהנטער פעראָרדנונג, וואָס איז פערעפענטליכט געוואָרען אין „דז. אוסטאַוו" № 63 ווענען די אייגענטימער צווענגלויפּ די לייטער פון אַלערליי אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען, וועלכע בעשעפטיגען אָדער האָבען בעשעפטיגט אין משך פון לויפענדען יאָהר מינדעסטענס 5 אַרבייטער אָדער קויפען אויס אַנ'אינדוסטריע פּאַטענט ביז דער 7-טער קאַטעגאָריע איינשליסליך, מחויב צו צושיקען פון צייט צו צייט אַלע 2 חדשים אָדער 1 מאָל אין יאָהר, דעם הויפּט-סטאַטיסטישען-אַמט אויספיהרליכע בעריכטען וועגען זייערע אונטערנעהמונגען.

אין די בעריכטען דאַרף אָנגעוויזען ווערען, וואָס פאַר אַ כאַראַקטער די בעטרעפענדע אונטערנעהמונג טראָגט און אויפ'ן סמך פון וואָס פאַר אַ רעכטס-פאָרם זי איז טעטיג, די אופנים און גרויס פון דער פּראָדוקציע, די גרויס פון די פאָררעטען, דער קוואַנטום פון דער פערשוואונדענער ענערגיע און אויסגעאַרבייטע רוישטאָפען, די טעכנישע איינריכטונג פון דער אונטערנעהמונג און עס דאַרפען אויך געגעבען ווערען גענויע תשובות אויף די איבעריגע פראַגען, וואָס ווערען בעריהרט אין די צוגעשיקטע פאָרמולאַרען.

די אויסגערעכענטע פּערזאָנען, וועלכע וועלען זיך נישט צופּאַסען צו דער דערמאָנטער פעראָרדנונג, וועלען פאַרמשפּט ווערען מיט אַ געלד-שטראָף אין דער הויך פון 500 זל. אָדער מיט אַ חודש אַרעסט.

דאָס צווייטע מאָל וועט זיי די שטראָף פערדאָפּעלט ווערען. בערופען צו בעשטראָפען איז די אַדמיניסטראַטיווע מקלה פון דער ערשטער אינסטאַנץ (רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט אָדער סטאַראָסטווא).

דער פּראַ-אינטערעסירטער צד קען דערלאַנגען אַ רעקורס לויט די פּאָליציטענדע פּאָרשריפטען. די דערמאָנטע פעראָרדנונג איז אַריין אין קראַפט פון 15 יולי ד. י.

י. אײַנפעלד.

פּוציינטונגס-פערשפּרייטער-פעראיין

די טעג איז אַרויסגעקומען אַ בעריכטס-שטראַזאַמלונג פון ציימונגס - פערשפּרייטער-פעראיין אונטער'ן פּאַרזיץ פון די ה"ה מאַגעליבט און זאַנענבערג.

די פערזאַמלונג האָט בעשטעטיגט דעם קאַסע- און טעטיגקייטס - בעריכט פון 1. יאַנואַר ביז דעם 1. יולי און האָט אויסגעדריקט אַנערקענונג דער פערוואַלטונג. די פערזאַמלונג האָט אויפ-געפאָדערט די פערוואַלטונג אַנציגעהן אַנ'ענערגישע אַקציע געגען ה' ווינגראַד פאַר אָפּשלאָגען דאָס אויסצאָהלען 200 זל. פון „מאָמענט" און פאַר נישט וועלען זיך בעטייליגען לטובת דעם פעראיין. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו גרינדען אַ לייה-קאַסע ביים פעראיין. אַלע, וועלכע ווילען זיין מיטגלידער אין דער קאַסע מוזען איינצאָהלען 5 זל. און צו ווענדען זיך צו די רעדאַקציעס און צייטונגס-פערטרעטער, זיי זאָלען זיך בעטייליגען לטובת דעם לייה פאָנד. דאַן איז בעשלאָסען געוואָרען אָפּצושטעלען דאָס געבען ציימונגען אויסצולצוזען און צו רופען אַ ספּעציעלע פערזאַמלונג אויפצוקלערען די שעדליכקייט דערפון.

מצנים ווילט זיך נישט איינשטעלען ס'רעבע.

בריף אין רעדאַקציע.

ס'דערצעהלט אין אַ וויץ וועגען אַ קאַרגען, וואָס איז געפאָהרען פון אַ צווייטען קמצן זיך לערנען קאַרגשאַפט. דער בעזוך איז גראַד אויסגעקומען אין אַ תענית-טאָג און ער האָט בעטראַפען ביי יענעם בעריהמטען קמצן גע-ברייט אַ טיש ביד-המלך, איז ער געבליבען שטעהן פערוואונדערט. ס'טייטש, האָט ער איהם געפרעגט, היינט איז די בעסטע צייט זיך איינשפּאָרען געלד און נישט עסען, מחמת ס'איז אַ תענית, גרייט איהר גאָר אַזאַ טיש מיט אַזאַ רחבה צום עסען?

האָט זיך דער קמצן פערענטפערט בזה הלשון: צו וועלכען צחוק פאַסט מען? דאָך גאָר צו פּייניגען דאָס נפש, איז דען פאַרהאַן אַ גרעסערע פּיין, ווי אויסגעבען געלד בעת מ'קען עס איינשפּאָרען?

דער קאַרגער האָט דעם תירוץ געפונען פאַר זעהר ריכטיג.

אויב אַזוי, האָט ער געזאָגט, אום זיך צו פּייניגען האָסטו שוין בעדאַרפט שטעלען וויין צום טיש אויך.

דאָ — האָט דער קמצן געענטפערט — מ'לעבען זיך איינשטעלען, בין איך נישט מחויב...

אָט אַזוי איז עס מיר געגאַנגען היינטיגע וואָך. אין „נייעם פאָלקסבלאַט" האָב איך גע-האָט געשריבען חרטה-ווערטער פון אַ קמצן. ס'האָב געשילדערט אַ רייכען, קאַרגען ייד, וואָס איז געוואָרען אַ שטיקעל יורד, וועלכער האָט בעדויערט, וואָס אין זיינע יונגע יאָהרען, בעת ער איז געגאַנגען הלוך-וגדול און געווען זעהר קאַרג אין ענין צדקה. איך האָב אויס-געפיהרט, אַז מיר האָבען קיין פּערטרויען צו חרטה-ווערטער פון געוועזענע קמצנים, מחמת אָט דעמפּאָלבען קמצן האָב איך געענטפערט: אפּשר טאַקי, איהר קענט היינט נישט געבען אַ פערצענטיש נדבה, גיט מיר היינט לויט אייער היינטיגען שטאַנד. צו געבען דען נישט אפילו אָרימע לייט נדבות? די מדה רחמנות איז דאָך ביי אונז יודען, צו אונזער רוהם אָן שטאָלץ, אַזוי גרויס און אַזוי איינגעוואָר-צעלט, אַז מיר טרעפען אפילו טירען-גייערס, וואָס העלפען אַרויס איינער דעם צווייטען מיט אַנ'אונטערשטיצונג.

איך מוז מודה זיין, אַז דער אַרטיקעל האָט אַרויסגערופען אַ צופרידענהייט ביים לעזער-קרייז, ראשית האָט דער געפּליגעל-הענדלער-פעראיין מיך זעלבסט אָנגעבאָטען צו אונטער-שטיצען דעם „בית מחסה לזקנים" מיט זייערע פּראָדוקטען און נישט צוריקצושטעלען פון אַנדערע. מאַנכע האָבען מיר אַלס אַנער-קענונג צוגעשיקט נדבות, וואָס חוץ דעם, וואָס איך גיב זיי עפענטליך אַ יישר כח וועלען זיי בעקומען דאַנק-בריף פון „בית מחסה לזקנים". (דער „בית מחסה לזקנים" געפינט זיך איצט אין אַ קריטישער לאַגע, דאָס אויסהאַלטען 100 זקנים ביים איצטיגען יקרות קאָסט זעהר פיל און דאָס אויספערטיגען דעם נייעם בנין, דאַרף אויך זעהר פיל געלד).

מאַנכע האָבען מיר טעלעפאָניש אָפּגעגעבען אַ יפה דרשה און מאַנכע אויך מינדליך, איי-נער פון זיי, וואָס ליידט געבעקט אויף די קמצנישע קרענק. דער „תת לא אוכל" (געבען קען איך נישט) איז ביי איהם גוט איינגע-וואָרצעלט, האָט זיך צו מיר אויסגעדריקט: איהר זענט פאַר די „חרטה-ווערטער פון אַ קמצן" ווערט אַ מעדאַל.

אויב ס'בין ווערט, איך שטרעק אויס מיין האַנד און זאָג, גיט מיר... געגעבען האָט ער נישט. אַ פּנים, אַז ס'לעבען זיך איינשטעלען איז ער נישט מחויב.

ב. א. גליקסמאַן.

אויפלעבונג אויפ'ן לאָדזער טעקסטיל-מאַרק.

פאַר'ן ווינטער-סעזאָן. — פּראָטעסטען הערען אויף. — פאַבריקען אַרבייטען „מיט דער גאַנצער פּאַרע".

זייט ענדע פון דער פאָריגער וואָך האָט זיך אויפ'ן לאָדזער בוימוואָל-סחו-רות-מאַרק אָנגעהויבען אַ געוויסע אויפ-לעבונג. ס'זענען אָנגעקומען אַ ביסעל קונים פון דער נאָהענטער פּראָווינץ. גע-קויפט האָט מען ווייניג — איינצעלנע סאָרטען, אָבער וועלכע זיי האָבען גע-האַט בעשטעלונגען.

מ'הויבט שוין אָן איינצוקויפען ווינ-טער-סחורות (פלאַנעלען, פלאַנעלעטען, און בארכאַנעס) די פּרייזען פון די ווינ-טער-סחורות זענען נאָך נישט פעסטגע-שטעלט, און יעדער פאַבריקאַנט שטעלט פעסט זיינע אינדיווידועלע פּרייזען, אָב-הענגיג פון דער דעקונג, זיכערקייט פון'ם קליענט א. אַ. וו.

די צאָהל פּראָטעסטען פון די בוימ-וואָל סחורות-סוחרים, וואָס איז פריהער געווען גאַנץ בעדייטענד, האָט זיך לעצטענס פערקלענערט, און פיל פון די וועקסלען, וואָס זענען ציגעלאָזט געוואָרען צום פּראָטעסט, ווערען איצט דורך זייערע אויסשטעלער אויסגעקויפט. די דאָזיגע ערשיינונג ערקלערט זיך מיט'ן אָנקומענדיגען ווינטער-סעזאָן. יעדער סוחר, וואָס וויל אין סעזאָן זיך בעני-צען מיט קרעדיט, שטרעבט זיך אָן צו בלייבען „ריין", ווייל אָהן קרעדיט קען מען היינט זיך נישט בעגעהן. אין הורט מסחר איז געווען לייכטער. די סוחרים וואָס האָבען געמאַכט זייערע קניות ביי די גרויסע הורטאָוויניקעס האָבען גע-צאָהלט צוגענגליכע פּרייזען, דערביי זע-נען אָפּט די בעדינגונגען געווען בעסע-רע, ווי דער הורטאָווניק אַליין האָט געהאַט ביים פאַבריקאַנט. בפרט האָט זיך עס געלאָזט מערקען ביים פערקויפען זומער-סחורות, ווייל די הורט-סוחרים ווילען איצט רעאַליזירען זייערע זומער-לאַגערן, כּדי פאָרצוברייטען מזומן אין דעקונג אויף ווינטער-סחורות.

ווי מ'רעכענט ווערט זיך דער ווינטער-סעזאָן אין דער בוימוואָל-בראַנזשע אָנ-הויבען אין אָנהויב אויגוסט.

מיט וואָלענע סחורות איז ווייטער געווען שטיל אין צוזאַמענהאַנג מיט דער איבערגאַנגס-צייט צווישען טערמי-נענדען זומער- און בעפאָרשטעהענדען ווינטער-סעזאָן. די אויסזיכטען אויפ'ן ווינטער-סעזאָן זענען זעהר גוטע. אַלע פאַבריקען פון וואָלענע סחורות אין לאָדז אַרבייטען „מיט דער גאַנצער פּאַרע". קיין פריהערדיגע זאַפּאַסען איז ביי קיי-נעם פון די פאַבריקאַנטען נישטאָ, אויך די הורט-סוחרים האָבען זייערע לאַגע-רען אויסגעקויפט און מוזען זיי איצט אָנפילען.

ס'הערשט אַ פעסטע טענדענץ, בפרט ווייל מיט וואָל און קאַמגאַרן איז זעהר פעסט. די צאָהלונגס פעהיגקייט אין דער בראַנזשע איז גוט. פּראָטעסטען זענען אַ זעלטענהייט.

אַלאָדזער

דערטרונקען געוואָרען אין דער פּיליצע.

(–) נעכטען איז אין לאָדז דערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה, אַז אין דער פּיליצע איז דערטרונקען געוואָרען דער לאָדזער איינוואוינער לוציאַן ריכטערזאָק (שי-קאַווסקאַ 19).

פון „תּומכי אורחים".

קומענדיגען זונטאָג קומט פאָר אַ גע-זעגענונגס טאָג לטובת דער וויכטיגער וואוילטעטיגער אינסטיטוציע „תומכי אורחים".

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט ווערט אויך היינט גערופען אין לאָקאַל פון פעראיין (פּאָמאָרסקאַ 18) אַ פערזאַמלונג פון מיטגלידער און סימפּאַטיקער, וואָס דאַרף ווי געהעריג צוגרייטען דעם זע-געגענונגס טאָג.

בריף אין רעדאַקציע.

געעהרטע רעדאַקציע!

אין שייכות מיט דער נאָטיץ אין „נייעם פאָלקסבלאַט" מכח דעם מצב אין דער לאָדזער קהלה, בעט איך אָפּצודרוקען די פאָלגענדע פאַר שורות, פאַר וועלכע איך דאַנק אייך פאָראויס:

1) שוין איבער אַ האַלב יאָהר ווי מיט דער קהלה פיהרט אָן אַ מעהרהייט, צו וועלכער עס געהערען אַלע פראַקציעס אין דער פערוואַל-טונג, אַ חוץ דער אגודה'שער — אונפּאַרטיי-אישע, ציוניסטען, מזרחיסטען, בונדיסט און פאָלקיסט. ס'איז דעריבער זעלבסטפערשטענד-ליך, אַז אַלע אַרט קהלה-אַרבייטען, דאַרפען דורך דעם דאָזיגען בלאָק אָדורכגעפיהרט ווע-רען און ס'איז פּשוט אַ אַגנזין, צו וועלען מאַ-כען פעראַנטוואָרטליך אונזער פראַקציע, וועל-כע שטעהט אין אָפּאָזיציע צו דער אויבען-דערמאָנטער מעהרהייט, פאַר די פעהלער און נישט-טעטיגקייט פון „בלאָק".

2) בנוגע ווידער דעם פאָרוואורף, אַז צוליב אונזער פראַקציע קענען קיין שום אונטערשטי-צונגען נישט אַרויסגעגעבען ווערען, ערקלער איך: מיט איניגע וואָכען צוריק איז אויף אַ פּערוואַלטונגס-זיצונג בעשלאָסען געוואָרען צו געבען אויסשליסליך דעם פרעזעס ה' רום דאָס רעכט אַרויסצוגעבען וועכענטליך פינף הונ-דערט זלאָטעס אונטערשטיצונג לויט זיין איי-גענעם איינזעהען, אונאָפּהענגיג פון קיין שום פּערזאָן אָדער אינסטאַנץ, און אויב, טראָץ דעם דאָזיגען בעשלוס, ווערען דאָך קיין אונ-טערשטיצונגען נישט אויסגעצאָהלט, — דאַרף די אָנפראַגע געריכטעט ווערען אויף דער אַד-רעס פון פרעזעס ה' רום.

לאָדז, 19. יולי 1927.

מיט אַכטונג

פרנס **אליעזר פּריוואַצקי.**

Dr PRYBULSKI

זאַחאָדניאַ 1, טעלעפאָן 25-38

ווענעריישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען געשלעכטס-שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

יעדען טאָג פון 9—1 און פון 4—8 אַווענט דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

מ'שמוגעלט לאָדזער סחורות קיין ראַטען-רוסלאַנד.

דער לעגאַלער עקספּאָרט זיך בעדייטענד פערקלענערט.

(ס) אין משך פון יאָהר 1926 האָט זיך בעדייטענד פערקלענערט דער עקס-פּאָרט פון לאָדזער סחורות קיין ראַטען-רוסלאַנד.

אין דערוועלבער צייט האָט זיך אָבער בעדייטענד פערגרעסערט דער שמוגעל פון לאָדזער סחורות איבער דער סאָ-וויעטישער גרענעץ.

הגם ס'זענען נישט פאַרהאַן קיין שום ציפערען וועגען דער גרויס פון דער קאָנטראַבאַנדע, איז מען אָבער זיכער, אַז דער שמוגעל פון פערשידענע מאַ-נופאַקטור-סחורות פון לאָדז קיין ראַטען-רוסלאַנד מאַכט אויס ביז 20 פּראָצענט פון דעם אַלגעמיינעם סכום לעגאַל-עקספּאָרטירטע סחורות.

טעלעגראַמע.

בירגער-קריג אין כינא

האַלט שוין ביים פערענדיגט ווערען.

לאָנדאָן, 20 (פּטא) דער דיקטאַטאָר פון צפון-כינאַ, דער מאַרשאַל טשאַנג-טסאָ-לין און דער אָנפיהרער פון דרום-מיליטער טשאַנג-קאַי-שעק האָבען בעשלאָסען איבערצורייסען צווישען זיך די קאַמפען, און ערקלערען וואַפען-שטילשטאַנד.

דער אָפּמאַך זייערער זעהט פאָראויס, אַז טשאַנג-טסאָ-לין וועט בעקומען דעם שטול „הויפּט-קאָמאַנדיר פון גאַנצען כינעזישען מיליטער".

די צפון און דרום אַרמעען זאָלען זיך פעראייניגען מיט'ן בשותּפות'דיגען צוועק צו בעקעמפען דעם קאָמוניזם אין כינאַ.

דער סדר פון די וואַהלען צום ציוניסטישען קאָנגרעס.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון א'ג-זער קאָרעספּאָנדענט) נעכטען האָט די הויפּט-וואַהל-קאָמיטעט אויף צו בעשליסען דעם סדר פון די וואַהלען צום ציוניסטישען קאָנגרעס בעשלאָסען, אַז די שקל-צאָהלער קענען שטימען נאָר דאָרט, וואו זיי זענען איינגעשריבען אין די וועהלער-רשימות.

די קאַנדידאַטען-ליסטע ווערט געשלאָסען זונטאָג 12 ביינאַכט.

יעדער ליסטע מוז האָבען 100 אונ-טערשריפטען.

לויט דער צאָהל פערקויפטע שקלים וועגען פאַר קאָנגרעס-פּוילען און די קרעסען בעשטימט געוואָרען 18 מאַנדאַטען.

ס'זענען איינגעטיילט געוואָרען 3 וואַהל-קרייזען צו 6 מאַנדאַטען.

ערד-ציטערניש אין סיציליע.

רוים, 20 (פּטא) פון טעסינאַ מעלדעט מען וועגען אַ שטאַרקע ערד-ציטערניש, וואָס איז פאָרגעקומען אין פּריפּי אויף סיציליען. ס'זענען פערנאָטירט געוואָרען עטליכע ערד-אויסבריילונגען. די בעפעלקערונג האָט פערבראַכט די נאַכט אין די גאַסען.

מוזענד פּאַליאַסע פון אַמעריקאַ

זענען נעכטען פייערליך בעגעגענט געוואָרען אין וואַרשאַ.

וואַרשאַ, 20 (טעלעפאָניש פון אונ-זער קאָרעספּאָנדענט) היינט אַ פערטעל 10 אין דערפריה איז אָנגעקומען קיין וואַרשאַ אַנ'אַמעריקאַנער אויספלוג, וואָס ציילט טויזענד פערזאָן.

דער אויספלוג איז אָנגעקומען מיט צוויי ספּעציעלע צוגען, און איז אויס'ן וואָקזאַל פייערליך בעגעגענט געוואָרען דורך פאָרשטעהער פון דער רעגירונג, סיים, סענאַט, שטאָט-ראַט און פאָרשטע-הער פון אַמעריקאַנישען קאָנסולאַט.

בראש פון דעם אויספלוג געפינט זיך דער פּראָפ. שמיראַדזקי.

היזקות פון דעם אָפּגעברענטען וויענער יוסטיץ-פּאַלאַץ.

וויען. 20 (אַטע) דער אויפבוי פון יוסטיץ פּאַלאַץ וועט ווערען פערענדי-גען 5 יאָהר.

חוץ די 100 טויזענד גרונד-ביכער זענען פערברענט געוואָרען די גע-אַקטען. די היזקות זענען זעהר גרויסע, ווייל דאָרט פייער האָט פערניכטעט פיל ווערטפולע פערזענליכע דאָקומענטען.

די געריכטס - מאַכט איז דערמיט אוועקגעשטעלט אין אַ זעהר אומאַנגנעה-מער לאַגע. אַ סך ציווילע און שטראָף-פּראָצעסען ווערען דערוויל בטל.

דאָס יוסטיץ-מיניסטעריום בעאַרבייט איין אַ פערשנעלערטען סיסטעם אַ גע-זעץ וועגען אַ רעקאָנסטרוקציע פון די יורידישע אַקטען, כּדי צוזאַמלען דעם נאָרמאַלען גאַנג פון דער געריכטליכער טעטיגקייט.

אַן אַמעריקאַנער וויל קויפען אַ הויז אין ווארשא און פאַלט אַ קרבן פון אַן אַפּערים.

אַ „סוחר" פון פרעמדע פערמעגענס.

דער „הענדלער" מיט פרעמדע פערמעגנס האָט זיך אין ווארשא אָנגעהויבען שטאַרק צו אַנטוויקלען. נאָך דער באַוואוסטער אַפערע מיט פערקויפען דאָס הויז אויף פּראָזשנע, איז איצט אַנטדעקט געוואָרען אַ פרישע אַפערע מיט פערקויפען אַ פרעמדע ווילע און אויסנאַרען האָנדגעלד.

אַלס קרבן פון דער דערמאָנטער אַפערע איז געפאַלען אַ געוויסער קאַראַל (קלמן) ב. (אוּיאַזדאָווער אַליע 38) אַ זעהר רייכער מאַן, וועלכער איז ערשט מיט 4 חדשים צוריק אָראָנגעקומען פון אַמעריקא. ה' קאַראַל ב. האָט געוואוינט אין אַמעריקא 20 יאָהר ער האָט געציהרט גרויסע געשעפטען און אָנגעשפאָרט אַ געוויסע סומע געלד. לעצטענס האָט זיך ה' ב' פערבענקט נאָך דער אַלטער היים, וואו ער האָט באַשלאָסען אויסצולעבען זיך די לעצטע יאָהרען רוהיג און צופרידען.

קומענדיג קיין ווארשא און בעקענענדיג זיך מיט די היגע לעבענס־באַדינגונגען, האָט ה' ב. באַשלאָסען צו קויפען זיך אַ ווילע און ער האָט צו דעם צוועק געגעבען אַן אָנאָנס אין „קוריער וואַרשאַווסקי".

מיט אייניגע טעג צוריק איז צום ה' ב. געקומען אַן עלטערע הער, עלעגאַנט געקליידעט און, פאָרשטעלענדיג זיך אַלס „מאַקסימיליאַן ראַמסקי", האָט ער פאָרגעלעגט צו קויפען זיין פראַכטפולע ווילע אין אָטוואָצק.

אויף צומאָרגענס איז ה' ב און בעגלייטונג פון ווילע אייגענטימער אַרויס געפאָהרען קיין אָטוואָצק, וואו דער פערקויפער האָט אָנגעוויזען דעם ה' ב. אין אַ ווירקליך פראַכטפולע ווילע, אין צווישענצייט, בעת'ן בעטראַכטען די ווילע, זענען פאַרבייגעגאַנגען אייניגע הערען, וועלכע האָבען זיך געגריסט מיט'ן פּלומר'שטען ווילע־אייגענטימער, אָנרופענדיג: „גוט מאָרגען, ה' ווירט".

דעם ה' ב. איז די ווילע געפעלען געוואָרען און, אַזוי ווי דער פערקויפער האָט געפאָדערט אַ צוגעגליכען פרייז, איז די טראַנזאַקציע געשלאָסען געוואָרען און זי האָט געזאָלט דורכגעפיהרט ווערען ביים רעיענט סטאַניסלאַוו קאַראַשעווסקי. דערווייל האָט דער „פערקויפער" גענומען ביים ה' ב. 200 דאָלאַר אַ קאַנטע אויפ'ן האַנדגעלד, אויסשרייבענדיג דערויף אַ קוויטעל.

נעכטען איז דער ה' ב. געקומען צום דערמאָנטען רעיענט. דעם „פערקויפער" האָט ער אָבער דאָרט נישט געטראָפען און אויך דער רעיענט האָט פון גאָרנישט געוואוסט צו זאָגען.

ה' ב. איז דעריבער באַלד אָפּגעפאָהרען קיין אָטוואָצק, כדי אויפצוקלערען דעם ענין.

קומענדיג אין דער ווילע, האָט ער פעסטגעשטעלט, אַז ער איז געפאַלען אַ קרבן פון אַ געשיקטען אַפעריסט, וועלכער האָט אויסגענוצט געשטעלטע אייגענע שותפים, אַז זיי זאָלען איהם רופען „ווירט", כדי ער זאָל לייכטער ערווארבען דעם צוטרוי פון ה' ב. וועגען דער אַפערע האָט דער געליטענער געמאָלדען דער פּאָליציי.

בעגנב'עט שלום אַש'ס ברודער אין ווארשא.

בעת דער גנבה האָט מען געשפּילט נגונים פון אַש'ס „מאַטקע גנב". — אַ בריוועלע פון די גנבים צו שלום אַש.

אויף שוו. יערסקאַ 22, אין ווארשא אויפ'ן ערשטען שטאָק, פערנעהמט אַ שעהן־אויסמעבלירטע דירה פון 4 שטובען מיט אַ קיך דער בעקאַנטער לעדער־סוחר יצחק אַש — אייגענטימער פון אַ גרויסען לעדער־סקלאַד אויף פראַנצישקאַנער 29, אַ ברודער פון גרויסען דיכטער שלום אַש. יצחק אַש געפינט זיך ביים היינטיגען טאָג אויף קוראַציע אין קריניק. די פרוי מיט די קינדער געפינען זיך אויף זומער־וואוינונג אין אָרלע.

נעכטען האָט מען פעסטגעשטעלט אַ גנבה אין אש'ס וואוינונג. מען האָט געמאָלדען דער פרוי אַש קיין אָרלע, און זי איז געקומען קיין ווארשאַ. מען האָט געעפענט די פראָנט־טיר, און עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז עטליכע שלעסער זענען געווען אויפגעבראָכען און די אַנדערע, געעפענט מיט נאָכגעמאַכטע שליסלען. ווען מען איז אַריין אין דער וואוינונג האָט מען דאָרט אַנגעטראָפען אַ געוואַלדיגע אומאָרדנונג: אַלע שופלאַדער זענען געווען אויפגעריסען. די גנבים האָבען צוגענומען פון דער וואוינונג אַלץ, וואָס עס האָט זיך נאָר געלאָזט נעהמען. די פרוי אַש שאַצט אָפּ דעם היזק פון דער גנבה אויף פיל טויזענדער זל. די גנבה איז אויסגעפיהרט געוואָרען אין העלען טאָג און אויף אַן אָריגינעלען אופן: אויפ'ן הויף פון שוו. יערסקאַ 22 איז אַרויפגעקומען אַ קאַטערינקאַ מיט אַ זינגער, וועלכע האָבען אין משך פון אַ גאַנצע שעה געשפּילט און געזונגען דאָס רוב נגונים פון שלום אַש'ס בעקאַנטע פיעסע „מאַטקע גנב". דער קאַטערינקאַ מיט דעם זינגער האָבען נאַטירליך געשפּילט די ראָל פון „שומרים" און „ציצרס" ד. ה. אַזעלכע וועלכע פערלייכטערען די גנבים זייער „מלאכה".

אויף איינע פון די טישען אין אַש'ס וואוינונג האָט מען געפונען ליגען אַ צעטעלע, אָנגעשריבען מיט אַ שלעכטען יודיש. אין דעם צעטעלע, וואָס איז שווער געווען איבערצולייענען איז צווישען אַנדערע געווען אָנגעשריבען: „ליבער שלום אַש'ס ברודער! נעמט אונז נישט פעראיבעל און ענטשולדיגט פאַר דער שטיקעל שווערע אַרבייט. מיר דאַרפען דאָך אויך לעבען. גריסט שלום אַש'ן — דעם קענער פון נאַש פראָט. אונטערגעשריבען:

„מאַטקע גנב".

Dr. med. H. LUBICZ
צעגליאַנאַ 41-12 טעל.
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, ווענערישע און מיכ־
גאַר־שווערע קראַנקהייטען
מיט באַלייכטונגס־לאַמפּען (קוואַרץ־אויספּעל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגדי

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אַפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אַנטוואָרטען אויף יורידישע אָנפרעגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופאָן.
יורידישע אַפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט"

בײַם דערלאַנגען אַן אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופאָן מיט דער דאַטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופאָן וועט מען ענטפער נישט געגעבען ווערען.

גילטיג דעם 21. יולי 1927.

5828. אַ לעזער פון מלינאַרסקע 8.

פון יאָהרגאַנג 1891 ווערען נישט גערופען קיין געוועהנליכע שערגאָווצעס־רעזערוויסטען.

5829. אַ לעזער פון זשעלאַנע.

ס'איז אַ פראַגע צי מען האָט אָפּגעלייגט אייערע איבונגען אויפ'ן נעכסטען טורנוי אָדער יאָהר, אין ערשטען פאַל אינטערליגט איהר נאָך די היי־יאָהריגע איבונגען.

5830. קאַלינסקי.

אויב איהר זענט בעפרייט געוואָרען פון די איבונגען אָהן טערמין, וועט מען אייך וואַרשיינליך, מעהר נישט רופען.

5831. ר. צ. פון פאַלוגדניאָווע 11.

איהר קאָנט זיך ווענדען אין געריכט, אַז מען זאָל פערפליכטען דעם הויז־ווירט צוריק איינצואָרדנען דעם באָדעצימער. עווענטועל צו פערקלאָגען אין פערקערטען פאַל די סומע גרונד־דירה געלד.

5832. שווייצער.

אויב מען פיהרט די אונטערנעהמונג מיט 4 טע קאַטעגאָריע פאַטענט אין אַ פראָנט געוועלב קען נאָך זיין אַ רייד וועגען צאָהלען דירה געלד לויט דער ליטע. D. צו פאָדערען דירה געלד לויט דער ליטערע D פון אַ האַנדעלס־לאָקאַל, וואָס געפינט זיך אויפ'ן ערשטען שטאָק און קויפט אויס אַ 6־טע קאַט. פאַטענט, איז שוין אַן איינפאַכער מיסברויך.

5833. ס. ק. פון פיעטריקאָווער 122.

5834. ש. ש. פון פיעטריקאָווער.

5835. אַ לעזער פון באַלוט.

5836. מ. ד. פון דער יודישער.

5837. ח. ל. ק.

5838. מ. נ. פון דער פוילישער גאַס.

5839. עלטערען פון אַ זוהן אין פאַריז.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמיטאָג, מיטברענגענדיג די צייטונג.

5840. אַ רעזערוויסט פון פאַלוגדניאָווע.

פון יאָהרגאַנג 1898 ווערען קיין שערגאָווצעס נישט גערופען אויף די פאָרשטעהענדע איבונגען, אַלץ איינס צי ס'האַנדעלט זיך וועגען אויסגעדינטע אָדער אַזעלכע רעזערוויסטען, וועלכע האָבען בענצליך נישט געדינט, זיי זענען צוגעטיילט געוואָרען צו דער אָדער אַנדערער פאָרמאַציע דורך די גענעראַל־קאָמיסיעס.

5841. סענדער וו—מש.

אויף די איבונגען ווערט יעדער רעזערוויסט גערופען דורך אַ קאַרטע פאָוואָלאַניע. אויב איהר האָט נישט באַקומען דערט דורך דער צייט אייער וואוינאָרט, האָט מען אייך וואַרשיינליך אויף די איבונגען נישט גערופען.

5842. אַ סוחר פון זאָוואַדזקאַ 36.

מען קען אומבעדינג נאָכ'ן געריכטס־ווערדיקט אויף אַ גוטווילינגען אופן צווישען זיך דורכקומען אויף ערגערע אָדער בעסערע בעדינגונגען.

דאָס געזעץ אין דעם פאַל זעהט נאָר פאָר איין בעדינג, אַז דער אורטייל זאָל די צדדים זיין בעקאַנט. קויט אין דער אורטייל פריהער נישט געוועזען זיי בעקאַנט איז דער עסעק נישט גילטיג.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערען־, נאָז, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 37-31
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעשנאָ 17 פון 10—11 און נ.מ. פון 2—3

די, וועלכע אזעוו האָט פעראַטען.

בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט" לויט פערשידענע מאַטעריאַלען פון ל. בראַנט.

112)

אזעוו כאַראַקטעריזירט אין דעמזעלבען בריף סאַווינקאָוו'ן און שרייבט:

„די באַבושקע (ברעשקאָ־ברעשקאָווסקאַ ל. ב.) און זשיטלאָווסקי פערנעהמען זיך איבערצוקלעבען צו פאָהרען קיין אַמעריקא צוליעב פּראָפּאַגאַנדע און כדי צו זאַמלען געלד. נאָכ'ן צוריקקומען פון אַמעריקא וועט די „באַבושקע" פאָהרען קיין רוסלאַנד.

„די טעג פאָהרט פון דאַנען קיין רוסלאַנד די פרוי פון הערמאַן גאָלקין — זי וועט פיהרען מיט זיך אונלעגאַלע ליטעראַטור און צוויי וואַליזקעס. אויב ס'וועל האָבען נאָהענטערע פּרטים, וועל איך צו אייך דעפּעשירען, כדי איהר זאָלט שיקען אַ דעפּעשע אויף דער גרענעץ... איך בעט מיר צו שיקען געלד — פאַר אויסגאַבען ביז אויגוסט 550 רובעל און די פענסיע פאַר סעפּטעמבער 500 רובעל, אויפ'ן זעלבען אַדרעס, איך בעט — וואָס גיכער, ווייל איך דאַרף צו האָבען געלד.

„איך מוז אייך זאָגען, אַז דאָ איז פאַראַן אַ קרייז מענשען, וועלכע מיידען מיך אויס, אייניגע ווידער זאָגען מיט מיר אין גוטע בעציהונגען — צווישען זיי טשערנאָוו, די „באַבושקע" און נאָך, איך האָב דעם איינדרוק, אַז מ'האָט פיל גערעדט וועגען צוטרוי צו מיר און ס'זענען וואַהרשיינליך געווען צוויי צדדים, און מיר דאַכט זיך, אַז די מעהר איינפלוסרייכע איז געווען אויף מיין זייט, אָבער ווייס נישט, אויף וויפיל איך האָב אמונה. מיר דאַכט זיך אָבער, אַז מיר וועט געלונגען צו דערשלאָגען זיך אַלעמענס צוטרוי".

„דעם צוזאַמענפאָהר, וועלכער ווערט איינגעאָרדנעט דורך צליאַקוס'ן וועט פעליגען צונויפצורופען אויף סוף סעפּטעמבער. איך וואַרט אויף נייע ידיעות און אויף געלד".

(דער צוזאַמענפאָהר, וועגען וועלכען אזעוו שרייבט דאָ, איז צונויפגערופען געוואָרען לויט דער איניציאַטיווע פון פינלענדישען סאָציאַליסט קאָני צליאַקוס, אינ'ם דאָזיגען געהיימען צוזאַמענפאָהר, וועלכער איז פאָרגעקומען אין פּאַריז אין יאָהר 1909 האָבען אָנטיילגענומען פאָרשטעהער פון די סאָציאַליסטישע פּאַרטייען — סאָציאַל־דעמאָקראַטען, סאָצ.־רעוואָלוציאָנערען, פאָרטרעטער פון פערשידענע נאַציאָנאַלע ריכטונגען, פון לעגאַלע פּאַרטייען א. א. וו. מצד די סאָציאַל־רעוואָלוציאָנערען האָבען אין צוזאַמענפאָהר אָנטיילגענומען וו. טשערנאָוו און אזעוו. אזעוו האָט וועגען צוזאַמענפאָהר צוגעשטעלט אין פּאָליצײ־דעפּאַרטאַמענט אַ גענויעם בעריכט. אַ יאָהר צוויי נאָך דעם צוזאַמענפאָהר האָט דער בעקאַנטער קאַדעט י. העסען ביי אַ געלעגענהייט בעפרעגט לאָפּוכין'ען, וועלכער האָט שוין דעמאָלט נישט געאַרבייט אין דעפּאַרטאַמענט, פון וואַנען האָט די פּאָליציי געוואוסט, אַז אויפ'ן צוזאַמענפאָהר איז געווען אויך מיליוקאָוו. לאָפּוכין האָט גוט געוואוסט פון וואַנען, ווייל אזעוו'ס בעריכט איז צו איהם אַלס צום שעף פון פּאָליציי־דעפּאַרטאַמענט דערגאַנגען, ער האָט אָבער נעגעבען העסען'ען אַן אויסמיידענדע תשובה).

קורץ נאָך דעם ציטירטען בריף האָט אזעוו דעפּעשירט צו ראַטאַיעוו'ן, אַז סליאַטאָוו פאָהרט קיין פעטערבורג אויפ'ן פּאַס פון איינעם בעלע און דעמזעלבען טאָג האָט ער אויך געשיקט אַ בריף. וועלכער האָט מעגליך געמאַכט סליאַטאָוו'ס אַרעסט. אינ'ם בריף האָט אזעוו געשריבען:

„איך האָב אייך היינט טעלעפאָנירט, אַז סטעפּאַן סליאַטאָוו — דער ברודער פון דער פרוי (אַ ב גדער פון טשערנאָוו'ס פרוי, ל. ב.) — פאָהרט קיין רוסלאַנד, קיין פעטערבורג, דורך בערלין — ווירזשבאַלאָווע און — אויף וויפיל איך בין געוואויר געוואָרען — וועט ער האָבען אַ דייטשען פּאַס, וואָס איז אַרויסגעגעבען געוואָרען אין בייערן אויף אַ נאָמען פון אַ געוויסען חבר בעלע, וועלכער איז געבוירען געוואָרען אין יאָהר 1884. אַזוי ווי דער בעזיצער פון'ם פּאַס איז אַלט ס. ה 20 יאָהר, האָט סליאַטאָוו געצווייפעלט, צי ער זאָל זיך מיט דעם דאָזיגען פּאַס בענוצען, מעגליך, אַז ער וועט פאָהרען אויף אַן אַנדערען פּאַס. איך ווייס בענוי, אַז דאָנערשטאָג אינגאָווערנעד וועט ער פאָהרען קיין פעטערבורג, און שבת אינדערפריה וועט ער זיין אויפ'ן אָרט און וועט זיך טרעפען מיט זוקיס'ען. אַ בעאַמטען פון דער אַלגעמיינער לעבענס־פערזיכערונגס געזעלשאַפט, ניעווסקי 23. דאָרט וועט ער זוכען אַן אַדרעס־ביוראָ דעם אַדרעס פון יעווא מאַרקאָוונאַ עפּרוסי.

„אַ חוץ דעם דאַרף אָדער ער אַליין אָדער זוקיס שבת אָדער זונטאָג אינגאָווענד זיך בעגעגענען מיט אַ מאַטראָס אַ לאַמיר, וועלכער דינט אויף אַן ענגלישער שיף און דאַרף ברענגען סאָצ.־רעוואָלוציאָנערע אונלעגאַלע ליטעראַטור. זיי דאַרפען זיך טרעפען אין רעסטאָראַציע אויפ'ן וואַסיליעווסקי אינזעל... די רעסטאָראַציע געהערט, דאַכט זיך, צו בורקהאַרדטען. יעדענפאַלס איז דעם רעסטאָראַן לייכט צו געפינען. די בעגעגעניש וועט פאָרקומען צווישען 8—10 אינאָווענד. איך האָף, אַז די דאָזיגע אינפאָרמאַציעס זענען גענוג, כדי סליאַטאָוו'ן צו פערנעהמען. סטליוק וועט די טעג פאָהרען קיין אָדעס דורך ווין. איך וואַרט אויף בריף און געלד".

אייער אַזעוו.

„דער מאַטראָס, דער לאַטיש, דאַרף ברענגען מיט זיך ליטעראַטור אויף איבערצוגעבען".

די אינפאָרמאַציעס, וועלכע אזעוו האָט געגעבען וועגען סליאַטאָוו'ן אין דעם דאָזיגען בריף, זענען פּאָקטיש געווען פולשטענדיג בענוגענד. סליאַטאָוו איז אַרעסטירט געוואָרען אויף דער גרענעץ, דער מאַטראָס — אין דער אָנגעוויזענער שעה פאַר'ן רעסטאָראַן, ס'איז אויך אַרעסטירט געוואָרע מאַריאַ סטליוק.

(פאָרזעצונג קומט)

ארעסטירט א סעקסועלען פערברעכער אין ווארשא.

א רײכער גוט־בעזיצער פלעגט פערנארען יונגע מײדלעך און אפטון חילול ארניעם.

אין ווארשא האט מען ארעסטירט דעם גוט־בעזיצער זיגמונט וועסאלאווסקי וועגען וועלכען עס איז פעסטגעשטעלט געווארען א רײהע פערברעכענס אויפ'ן סעקסועלען באדען.

די פאליצײאישע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אט וואס:

זיגמונט וועסאלאווסקי, וועלכער איז קענטיג, קראנק אויפ'ן סעקסועלען באדען, האט זיך געשטעלט פאר'ן ציעל צו דעמאראליזירען יונגע מײדלעך. ער האט אונטער פערשידענע תירוצים אריינגענארט צו זיך יונגע מײדלעך, איבער וועלכע ער פלעגט בענאהן געוואלדטאטען. ער פלעגט געבען מודעות אין די צייטונגען, אז ער זוכט פרײליינס צו געזעלשאפט אדער צו ערציהען. ער פלעגט אויך שיקען אגענטעס אויף מודעות פון מײדלעך, וועלכע זוכען ארבײט.

ווען קײנער פלעגט זיך נישט אפרופען אויף זײנע מודעות אדער אויף זײנע אגענטען פלעגט ער אליין גײהן אין די ארבײטס־פערמיטלונגס ביוראס, עדי צו געפינען נײע קרבנות. אזוי איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז אין דעם 8 פעברואר 1926 איז ער געקומען אין ארבײטס־פערמיטלונגס־ביורא אויף יאסנא 13. דארט האט ער אין טויער געטראפען די 14־יעהריגע יאנינא ס. א יתומה, וואס האט דאן געוואוינט אויף פאזנאנסקא 21, וועלכע האט זיך געוואלט פערדונגען פאר א דינסט. ער האט זי צוגענומען פאר א דינסט צו זיך. ווען דאס מײדעל איז געקומען אין וועסאלאווסקיס וואוינונג, וואס האט זיך דאן געפונען אויף קאשיקאווא 43, האט ער זײן סעקרעטארין סאביגע סיעדלארטשיק פארגעשטעלט אלס א ווירטין. די „ווירטין" האט 2 טאג געלערנט די נײע דינסט וואס זי האט פאר א פליכטען צו ערפילען. אויפ'ן דריטען טאג איז די ווירטין נעלם געווארען.

דאס 14־יעהריגע מײדעל האט מורא געהאט צו בלײבען אליין, האט זי זיך מיטגעבראכט אויף דער נאכט א חבר'טע די 13 יעהריגע סטאניסלאווא ז. (שליסקא 52). ארום 12 בײנאכט איז וועסאלאווסקי אהיימגעקומען, האט געהײסען די בײדע מײדלעך אויפשטעהן פון געלענער, אויף וועלכען זײ זענען שוין געשלאפען. ווײטער האט ער בעפוילען צו מאכען טײ און דערלאנגען איהם אין שלאף צימער, דערנאך האט ער אנגעהויבען צו טעראריזירען די בײדע מײדלעך, צולעבענדיג זײ א רעוואלווער צו דער שלײף. צום סוף האט ער זײ פערשטאפט דאס מויל און איז בעגאנגען איבער זײ א גוואלדטאט. נאך דעם האט ער זײ בעזואגט זיך צו פראינטערעסירען מיט זײער גורל, דראהענדיג, אז אויב זײ וועלען דערצעהלען עמיצען וועגען דעם, וואס מיט זײ איז געשעהן, וועט ער זײ דערשיסען.

אין עטליכע טעג ארום האבען די מײדלעך זיך אנגעהויבען פיהלען שלעכט, זענען זײ געקומען צו וועסאלאווסקי'ן, האט ער זײ דורכ'ן הויז־ווירכטער ארויסגעשיקט עטליכע זלאטיס און געהײסען ארויסווארפען.

די 13־יעהריגע סטאניסלאווא ז. האט וועגען אלץ דערצעהלט איהר 16־יעהריגע שוועסטער זאפיא ז., וועלכע איז אוועק צו וועסאלאווסקי'ן, כדי מיט איהם זיך דורכצושמועסען וועגען אנ'ענטשעדיגונג פאר איהר שוועסטער. האט ער מיט'ן 16־יעהריגען מײדעל אפגעטאן דאס זעלבע, וואס מיט איהר 13־יעהריגער שוועסטער.

דערנאך האט ער זיך בעקענט מיט דער 23־יעהריגער בײראליסטין וואנדא מ., וועלכע האט דאן געוואוינט אויף מאקאטאווסקע 55. ער האט איהר צוגעזאגט א שטעלע פון א סעקרעטארין אין זײן גוט, איז מיט איהר אוועק אין באר „פאר באקוסעם". דארט האט ער זי אנגעשכורט מיט שאמפאן, האט זי אוועקגעפיהרט אין א האטעל און זי איז געפאלען א קרבן פון זײן קראנקהאפטער לײדענשאפט. אין עטליכע חדשים ארום האט וואנדא מ. דערפיהלט, אז זי וועט ווערען א מוטער. דאן האט וועסאלאווסקי איהר געגעבען 100 זל. כדי זי זאל זיך מאכען אנ'אבארט, זי האט אבער דערויף ניט מסכים געווען, האט געבוירען א קינד און פערלאזט פון וועסאלאווסקי'ן איז זי ערגיץ פערשוואונדען געווארען.

די פאליצײ האט ידיעות, אז אזוי־ארום האט וועסאלאווסקי אומגליקליך געמאכט עטליכע צעהנדליג מײדלעך. ער פלעגט אבער שטענדיג בעווײזען זיך ארויסצודרעהען פון פעראנטווארטליכקײט. ער האט געפיהרט א ברײט לעבען פון אנ'אריסטאקראט. מיט א יאהר צוריק האט ער פערנומען א רײכען עלעגאנטען לאקאל אויף קרוטשא גאס, האט געהאט עטליכע לאקײען, קארעטעס און אנ'אויטא. עס איז שווער געווען צו האבען אויף איהם א חשד, ווײל ער איז ווירקליך א גוט־בעזיצער פון בינעקער פאוויאט.

ערשט איצט איז ער אריינגעפאלען אין די הענד פון פאליצײ און וועט בעקומען די געהעריגע שטראף.

גאטעסדינסטען דורך ראדיא

אנ'אריגינעלער פארשלאג צום פערבאנד פון די יודישע קהלות אין פרײסען.

פראנקפורט, (יט"א) אין די היגע יודישע קרײזען ווערט מיט גרויס אינטערעס בעהאנדעלט די פראגע אין וואס פאר א מאס קען אויסגענוצט ווערען ראדיא, כדי צו בעדינען די קלײנע יודישע קהלות און בעזונדערע יודישע משפחות, וואס זענען צושפרײט איבער גאנצען לאנד, איבערגעבענדיג זײ דורך ראדיא גאטעסדינסטען, דרשות רעפעראטען. שוהל־געזאנגען א. אז. וו.

דער דאזיגער פראיעקט ווערט אין קורצען בעטראכט ווערען דורכ'ן פערבאנד פון די יודישע קהלות אין פרײסען.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראנקהײטען, ספעצ. פאר לונגען־ און הארץ־קראנקהײטען. בעשטראלונגען אין קונסטליכע בערג־זון.

נעמט אן פון 3—4 נאכמיטאג און פון 4—5 דער לעמשניצע „האולקא".

זאל פילהארמאניע, נאראטאוויטשא 20

גאסטראלען פון די לעבלינגס־געסט אויס אמעריקא

אננא און היימאן יאקאבאוויטש

שבת, דעם 23־טען יולי 8.30 נאכמיטאג צו ביליגע פרײזען

נײע אויפפיהרונג! רעזשי: היימאן יאקאבאוויטש. נײע אויפפיהרונג!

די מאמע פון דער וועלט

לעבענסבילד אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון זאלאטארעווסקי.

הויפט־ראלען: „מרים"—אננא יאקאבאוויטש „דזשו דער גנב"—היימאן יאקאבאוויטש

שבת, דעם 23־טען און זונטאג, דעם 24־טען יולי, 9 אין אוועגד

פרעמיערע! גרויסע סוקסעס־פיעסע, וואס איז געשפילט געווארען אין ניו־יארק איבער 300 מאל פרעמיערע!

איהר גרויסער סוד

לעבענסבילד אין 4 אקטען מיט געזאנג פון זאלאטארעווסקי. רעזשי: היימאן יאקאבאוויטש.

הויפט־ראלען: „נינא"—אננא יאקאבאוויטש, „פראפ. זײדל" היימאן יאקאבאוויטש

מאנטאג, דעם 25־טען יולי 9 א זײגער אין אוועגד

גרויסע פאפולערע פארשטעלונג פון 80 גר. ביז 2.50

דער גאט פון ליבע

לעבענס־בילד אין 4 אקטען מיט געזאנג און טענץ פון ש. שטײנבערג. רעזשי: ה. יאקאבאוויטש.

הויפט־ראלען: „סעי"—אננא יאקאבאוויטש, „סײמאן"—היימאן יאקאבאוויטש.

ס'נעמט אנטײל פרויען: בעזמאן, מאכאראויסקא, פאדערמאן. מענער: אריעל, אײזענבערג, באלבירסקי, האמבורגער, מאכאראווסקי, גײהויז, פאליאנסקי צווײליך

אדמיניסטראטאר: א. בעזמאן. בוהנע־לײטער: מאכאראווסקי.

בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין פילהארמאניע־קאסע.

דאס יודישע לעבען אין פינלאנד.

יודען געניסען דארט פון פולע רעכט.

בערלין. (י.ט.א.) אין בערלין ווײלט איצט אײנער פון די פיהרער פון פינלענדישען יודענטום ד"ר ענגעל פון העלסינגפארס. אין א געשפרעך מיט'ן בערלינער פארשטעהער פון דער י.ט.א. האט ד"ר ענגעל געגעבען פאלגענדע מיטטײלונגען וועגען דער סאציאלער לאגע און פינלענדישען יודענטום אין זײער אינערליכען לעבען.

אין פינלאנד עקזיסטירען 3 יודישע קהלות אין העלסינגפארס, אבא און היבארג. די קהלה אין העלסינגפארס צעהלט אנ'ערך 1.100 נפשות, אין אבא — 250 און אין היבארג — 300. נאך ביז בארגישט לאנג האבען די פינלענדישע יודען געמוזט לעבען אונטער'ן יאך פון מיטעלאלטערישע אויסנאמס־געזעצען. זײער וואוינרעכט איז געווען בעגרענעצט צו געוויסע שטעדט און מען האט עס געמוזט בענײען יעדע 6 חדשים. די יודען האט מען ערלויבט זיך בעשעפטיגען נאר מיט א געוויסער פרימיטיווער פארם פון האנדעל און האנדווערק. זײט דעם יאהר 1918 האט זיך די לאגע פון די פינלענדישע יודען ראדיקאל בעענדערט, זײ זענען פולשטענדיג גלײכבערעכטיגט געווארען. די יודען בעזיצען אין די דערמאנטע שטעדט שעהנע סינאגאגען, די יודישע קהלה אין העלסינגפארס בעזיצט אנ'אײגענע מיטעל שול, וואס ווערט געשטיצט דורך דער מלוכה. די אינטעררריכטס־שפראך איז שוועדיש, רעליגיע און יודישע למודים ווערען געלערנט אין דער העבראישער שפראך. חוץ דעם עקזיסטירען בײ דער קהלה אויך אנדערע קולטור־אנשטאלטען, ווי א ספארט־זאל, א פערזאמלונג־זאל ביבליאטעקען א.א.וו. אין העלסינגפארס ערשײנט א קלײנע יודישע צײטונג אין דער שוועדישער שפראך. די פינלענדישע יודען האבען ארויסגעוויזען פיל האפערוויליגקײט לגבי זײערע לײדענדע ברידער אין אנדערע לענדער.

די יודישע קהלות זענען אנערקענט דורך רעגירונג און האבען דאס בעשטייערונגס־רעכט.

די ווירטשאפטליכע לאגע פון די יודען איז פערהעלטניסמעסיג גוט. די יוגענד פערנעמט זיך ערפאלגרײך מיט ספארט.

אין פלאמען פון ליבע און האס

(69 (ראמאן).

— זײט אונז מוחל! — האט זיך אפגערופען אײנער פון די אנגעקומענע, סאלוטירענדיג פאר'ן אונטער־אפיציר — מיר זענען מיר דא אזוי פערבײגעגאנגען, האבען מיר געהערט, ווי מען לאזט זיך דא וואוילגעהן, ווי מען זינגט דא פרעהליך... האבען מיר זיך געזאגט: אנו, לאמיר דא אקארשט אריינגעהן! און מיר זענען אריינגעקומען... מיר ענטשולדיגען זיך זעהר, וואס מיר האבען אײך איבערגעשראקען...

— מיר שרעקען זיך קײנמאל נישט! — האט זיך באלדיראוו אפגערופען.

אין די אויגען פון די אנגעקומענע האט עס א שנעלען בליק געטאן. זײ האבען זיך אבער ווײטער געמאכט כלומרשט שכור.

דער העכסטער פון זײ האט זיך אנגעהויבען שטאמלדיג אויס'ענטה'ן:

— נו, יא... אווראי אוי... האבען מיר זיך געזאגט... עס... מען זינגט דארטען... מען טרינקט דארטען... עס לאמיר אריינגעהן מאכען א כוס'ע...

באלדיראוו האט זיך הויך פונאנדערגעלאכט.

אויך די אנגעקומענע האבען הויך געלאכט. זײ האבען זיך אויסגעוויזען, ווי אונשולדיגע, נאאיווע גרויסע קינדער. דער אונטער־אפיציר האט אונטערגערופען אײניגע זעלנער און געהײסען, מ'זאל זײ רעווידירען.

מ'האט אבער בײ די אנגעקומענע, כלומרשטע שכורים גארנישט געפונען.

אײנער פון זײ האט זיך נאר פערגאנגען פאר געלעכטער, שרײענדיג, אז מען קיצלט איהם צו שטארק:

— א הר קיצלט מיך!. אוי־אוי... איך שטארב נאר לאכען...

— נו, מילא, גײט שוין אריין, אויב אײך האט אזוי פערשמעקט א גלעזעל שנאפס! — האט באלדיראוו געזאגט.

אלע דרײ זענען אריין אין מיטען זאל.

דאס העלע ליכט פון לאמפ איז געפאלען אויף זײערע פנים'ער: דאס זענען געווען — העניעק און מאקס לוריע, און קורט לעווענטאל.

מען האט זײ מכבד געווען מיט בראנפען, מען האט צוזאמען געטרונקען, געלאכט און געזונגען.

חברה זעלנער האט ארומגעברויזט נאר אויפ'ן גרויסען אופן.

די עסטרײכער, ד. ה. בײדע לוריע'ס מיט לעווענטאל'ן האבען זיך אוש געשאטען פאר געלעכטער.

מאקס און העניעק האבען זיך איבערגעקעהרט צוזאמען מיט א טיש אויף דר'ערד, און קורט איז, וואקלענדיג זיך, געגאנגען צום פענסטער.

די לוריע'ס זענען דאן פלוצים אויפגעשפרונגען פון דער ערד, און צוקומענדיג צו די פאניטס האבען זײ געבעטען מיט קאמישע העוויות, מ'זאל זײ געבען צו רויכערען פון דעם פײנעם רוסישען טיטין — פון דער מאכארקע, וואס מע רויכערט עס דא און מען שפירט אויף א מײל...

די זעלנער האבען זײ צוליב געטאן.

אוועקגעהענדיג האבען זײ זיך דערנעהנטערט כלומרשט נישט בכיוון צו די ביקסען, וואס זענען געשטאנען אויסגעשטעלט בײ דער וואנד, שפילענדיג צו זײ מיט די פלײצעס.

קורט האט נאך אלץ נישט אויפגעהערט שכור צו שילדערען, און אזוי הילכיג געלאכט דערבײ, אז פלוצים האט ער פערלוירען דאס גלײכגעוויכט און אנידערגעפאלען אויפ'ן פענסטער.

צוויי שויבען זענען מיט א בראזג ארויסגעפאלען אויף דער ערד.

ווי אויף א געגעבענעם סיגנאל, האבען תיכף אפגעהילכט שאסען, און גלײכצײטיג איז מיט דער אפענער טיר אריינגעלאפען אין זאל א רוסישער זעלנער, בעגיסענדיג זיך מיט בלוט.

— שיסען! — האט א קאמאנדיר געטון באלדיראוו.

מ'האט זיך א יאג געטון צו די ביקסען, אבער דא האט מען זיך בעגעגענט מיט די אנגעצילטע ביקסען פון בײדע לוריע'ס.

צוויי דרײסטע רוסישע זעלנער זענען תיכף אנידערגעפאלען מיט אדורכגעשאסענע בריסטען.

אײדער נאך די איבעריגע זעלנער האבען בעוויזען צו־זיך צו־קומען, איז שוין דער פאבריקס־זאל פול געווען מיט א חבריה פרײוויליגע עסטרײכישע שיסערס.

— גיט זיך אונטער! — האט אויסגערופען אײנער פון די אפיצירען.

קײנער האט אבער נישט א טראכט געטון אפילו וועגען שטעלען א ווידערשטאנד.

באלדיראוו איז נאר בלאס געווארען, און נישט ארויסלאזענדיג דאס מאכארקע־ציגאר'ל פון מויל, האט ער געזאגט געלאסען, אפגעהענדיג אין א זײט:

— אז מיר קאנען זיך נישט געגענשטעלען, מוזען מיר זיך דאך אונטערגעבען!

דערווײל האבען זיך די בײדע ברידער לוריע מיט לעווענטאל'ן צוזאמען מיט נאך צוועלף שיסער ארויסגעשארט פון דעם פאבריקס־זאל, און זיך געלאזט לויפען צו דער וואוין־שטוב פון די דרײוויטצעס.

דארט האט מען שוין דער'הערט די שיסערײ.

קארל האט, ארויסבויגענדיג זיך פון פענסטער, דערקאנט די עסטרײכישע זעלנער.

יהודית האט ווידער דערקאנט אין דעם אלגעמײנעם טומעל די שטימען פון איהרע קוזינען און פון דעם חתן...

אנ'איבערגעשראקענע איז זי ארונטער אונטען.

(פארזעצונג קומט).

צו אַלע פרויען און מענער!

פאַרהאַן זאַכען, וועגען וועלכע מ׳רעדט ניט אין אַ סאַלאָן, רוהיגער פאַמיליע, אָבער דאָך זענען זיי גורם צו פערשידענע מחלוקת׳ן און מיילמאָל דערפירהרען זיי אפילו צום גט...

דאָס ווילסטיגסטע פון זיי איז דער אומאַנגענעהמער גערוך פון מויל, וועלכער מאַכט אפילו דעם ליבליכסטען מענש אומערטרעגליך. דעם דאָזיגען עקלהאַפטען גערוך קען אויף שטענדיג באַזייטיגט נאָר די איינציגע

FERMENTINA

אַ ווירקזאַם מיטעל געגען דעם ריח פון מויל, וואָס איז באַשטעטיגט געוואָרען דורך די אויטאָריטעטען פון דער מעדיצין. „פערמענטינא" באַזייטיגט דעם אומאַנגענעהמען גערוך, קאָנסערווירט די ציינער, שטאַרקט די דזשאָנסלעס און מאַכט דאָס אויסאָטעמען אָנגענעהם.

הויפּט-סקלאַד אויף פוילען: ROMAN WŁODARSKI, WARSZAWA, LUBIECKIEGO 5

צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריע-געשעפטען. פּרייז 2.75 זל. פאַר שטיק. ווען מ׳קריגט ניטאָ, דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד אויף פוילען. פאַר קונים פון דער פּראָווינץ ווערט אַרויסגעשיקט נאָכ׳ן בעקומען פאָראויס 3 זל. אָדער 3.50 אויף אַ נאָכנאַהמע. 1819 היט זיך פאַר פעלשונגען!

פערטרעטער אין פערשידענע שטעט אויף איינענער רעכנונג ווערען געזוכט.

Zaginął

protestowany weksel na sumę 30 zł., płatny 5 lipca 1927 roku. Wystawca M. Szymkiewicz, na zlecenie: I. Szymkiewicz. Weksel niniejszym się unieważnia. 540

שיס-יונגעל

נעגען באַלדיגער צאָהלונג ווערט פון זאָפאָרט געזוכט. זאַכאָדניע 66, אין כויער, פאַרטער, לינקס, וואָלג. 1.

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע. נעמט אָן פון 8—9 אין אָוונט

Dr. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27, tel. 51-78

הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הייל אינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

Dr. med.

BRAUN

פּאָלודניאָוואַ 28

טעלעפאָן 40-26

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל). נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. med.

W. Eychner

פרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 84-72

נעמט אָן אין דער רעטשניצע פּעטריקאָווער 294 פון 12—2 מיטאָג און דער היים פון 6-8 אָוו.

Dr. med.

Różaner

ספּעציאַל-אַרצט פאַר וועגערישע, הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערג-זונע. נעמט אָן פון 8—10 פריה און פון 5 ביז 8 אַ ווייניגער אָוונט. נאַרוטאָוויטש 9 1. שטאָק טעלעפאָן 28-98. אַ ספּעציעל - איינגעאָרדענטער וואַרטע-זאַל פאַר דאַמען.

Dr. med.

A. MAZUR

נאַרוטאָוויטש (רוזענעס) 44

אויערען און האַלז קראַנקהייטען, שטימע און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א.אַז.וו.) נעמט אָן פון 12 — 2 און פון 6³⁰—8³⁰ אָוו.

רעכער

צו נייהען אויף דער מאַשין ווערט אָנגענומען ביי

ג. נאַרדמאַן

29 צעגעלניאַנאַ 29

אַנאָנסען

— אין —

„נ פאָלקסבלאַט"

האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג.

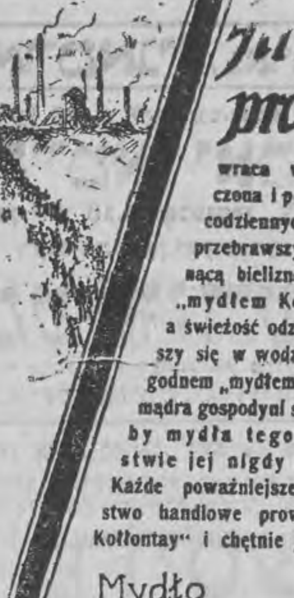

wraca wieczorem do domu zmęczona i pokryta kurzem. O troskach codziennych zapominamy jednakże, przebrawszy się w czystą i pachnącą bieliznę, wypraną wybornem „mydłem Kołłontay z pralką", a świeżość odzyskujemy, wykąpawszy się w wodzie, zaprawionej łagodnem „mydłem Kołłontay". Każda mądra gospodyni stara się więc o to, by mydła tego w gospodarstwie jej nigdy nie zabrakło. Każde poważniejsze przedsiębiorstwo handlowe prowadzi „mydło Kołłontay" i chętnie je sprzedaje.

Mydło **KOŁŁONTAY** z pralką. patent.

גענעראַל-פערטרעטער אויף לאָדז:

S. A. Redlic, Łódź, Pomorska 19.

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פאַרוואָס לויפט יעדער אין גורא פּיעטריקאָווער 17?

ואמרת אליו, זאָלסטו איהם זאָגען

— אַז אין דעם גורא —

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניע 52, וואו ס׳האָבען טרעפען און געשריבען שלערליי ביטעס לויט׳ן אויסמאַס, קלאָוזולעס, זאָבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אָדהאַלאַניעס, רעקורסען, וועגען טעמער און קאַטאַסטער-רעשאַנדוגע, ביטעס וועגען דירות און אויפזאָגער ראָזשיעם און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערצויזעס, אַקטען דאַראָוניעס, קאַרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכט-קאָנסולענט י. מאַנעלא,

פּעטריקאָווער 17, זאַכאָדניע 52

שנעל, רעעל און ביליג!

צום שרייבען פּאָסטאַמען, פענסטער און טירען איז דער בעסטע אויל- און לאַק-פאַרב

„ALBALIN"

האַרט און טרוקענט שנעל צו בעקומען נאָר ביי

KOSEL i S-ka

הויפּט-לאַגער

פּשעיאַזד 8, טעל. 11-21

פיליע: פּעטריקאָווער 98, טעל. 15-62.

רעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

עפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד״ר וואַלינסקי	נאָז, האַלז, אויערען-קר.	3—4
ד״ר האַרשטער	קינדער-קראַנקהייטען	12—9½, 3—4
ד״ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11
ד״ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד״ר שמירגעלד	געדערמען און נערווען קר.	3—1
ד״ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	3—12.30
ד״ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	— 1
ד״ר בערנשטיין	פרויען און געבורטס-הילף	4—5

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. וו. מעקען-שטאַלען, קינסטליכע בערג-זון-באַשטראַהלונג, אָנע-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פּערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום מאַכען אָנגענומען אַלע סאָרט אַנאַליזען, ווי אורין, מאָלעקולע און בלוט. 2120

אימפּונגען געגען שקאַרלאַטין.

בייַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ רענטגענישער קאַבינעט

עס נעהמען אָן:

ד״ר וויגבערשפּין	צאָהן-אַרצט	10—2 נאָ.
ד״ר לאָזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-אַרצט	3—7

קינסטליכע ציינער, פּאָרצעלאַן, פּלאָמבען א. ז. וו. די רעטשניצע איז אויך געעפנט זונטאָג.

מזל-טוב!

צו דער פערלאָבונג פון

ה׳ שלמה מיכאל בלום

מיט פרל. פייגע בוקשפּאַן (לוטאָמירסק)

ווינשען מיר אַ הערצליכען מזל-טוב.

מענדעל ניסענבוים און פרוי.

Miejski Kinematograf Oświatowy

Wodny Rynek.

היינט און פאָלגענדע טעג! — פאַר דערוואַקסענע!

„ווייען, די שטאַט, פון מיינע טרוימען"

8 אַקטען פון פּראַכט און פערוויילונג. מיט Harry Liedtke, Lilian Haryey i Mary Kid

פאַר יוגענד! אין די הויפּטראָלען. פאַר יוגענד!

„דאָס גיהנום פון גאָלד"

דראַמע אין 8 אַקטען.

אויסערן פּראָגר.: פּראָדוקציע פון אייזען און שטאָל

אכטונג ה״ה פריזיערס!

מיין פּערפומעריע-געשעפט איז פערזעהען מיט אַ גרויסען אויסוואַהל פון פערשידענע העלנישע און בלומען-וואַסערן צום פּרייז פון 4 זל. אַקילאָ, וועזשעמאַל 3 זל., פּיקסין—7.80, ווי אויך אַלערליי פריזיער-צובעהער צו קאָנקורענץ-פּרייזען

J. Drukier מיט אַלעס

11 ZAWADZKA 11

קומט און איהר וועט זיך איבערצייגען!

מעבעל

צין קויפען אין ערקויף

דיוואַנעס, פעלצען, ניי מאַשינען, גאַרדעראָבען, מאַטראַצען א. ז. וו. און צאָהלט די העכסטע פּרייזען

א. ווייצמאַן נאַרוטאָוויטש 19

(דזיעלנאַ)

פון מעבעל-געשעפט, (פּריוואַט-וואוינונג שענקעוויטשאַ 29) ביי מיר איז שטענדיג דאָ פאַרש. גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1339

מאַסאַזש- און הייל-גימנאַסטיק-שולע און קאַבינעט

פון דר. מעד. ב. שמירגעלד

צעגעלניאַנאַ 6, טעל. 51-89

רוקענביינער-פערקרימונגען, פּאַראַליזען, נערווען-שמערצען, ריימאַטיזם, שטוהל-פערשטאָפּונג, גינעקאָלאָגישע מאַסאַזשען, בעהאַנדלונג פון פיזיש שוואַכע קינדער (גרופּען). נאָך דעם ענדיגען די שולע, ווערט אַרויסגעגעבען אַ צייגניס.

עמפּפאַנג פון 3 ביז 5.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניע 15, טעל. 31-08

הילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציהן און מונד-קראַנקהייטען. ציהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, מעטציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציהן. נעהמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָגס און פון 3—7 נאָכמיטאָג. ביליגע פּרייזען. 1481

דאַנטיסט און צאָהנטעכניקער

י. ביטענסקי

5 קאָנסטאַנטינער 5

נעהמט אָן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָוונט.

פּרייזען ביליגע! בעראַטונג און ...

וילסטו בעזיצען די

העברעאישע שפּראַך

אין וואָרט און שריפט מיט׳ן דקדוק? ווילסטו קענען שרייבען יודיש מיט׳ן נייעם לימוד-אַרטישען סטיל? ווילסטו זיין בעקאַנט מיט אונזער 4 טויזענד-יעהריגער היסטאָריע לויט ברעך און דובנאָוו? זאָלסטו זיך ווענדען (אָהן אונטערשייד פון געשלעכט) צום לעהרער

א. איטקין, קאָנסטאַנטינער-גאַס 33,

פּראָגרעס, פּרייז שפּאָט-ביליג! ערפאָלג גאַראַנטירט 984

LEKARZ-DENTYSTA–צאָהן-אַרצט

M. KARABANOW

וואַכאָדניע 31 (אין הויף) טעלעפאָן 69-09

היילט, פּלאָמבירט ציהט ציהן גאַנץ אָהן שמערצען, קינסטליכע ציהן אָהנע גומען און רעפּאַראַטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפירט. נעהמט אָן פון 9 פריה ביז 8 אין אָוונט. 1195

לעטשניצע פּרייזען. בעראַטונג אומזאָנסט.

צו וואָס זאָלט איהר ליידען פון׳ם שווייס פון די פיס?

פון וואָס די הויט קריכט אָב און עס מאַכען זיך ראַנעס, ווי אויך פון דעם שלעכטען ריח, וואָס קיין מענש קען נעבען אייך ניט איינשטעהן, אז בלויז פאַר אַ פּאָר גראָשען קענט איהר דאָס אַלעס בעזייטיגען. פּראָשעק „ראַדיקאַל" דעם — נוצענדיג

וועלכער פערהיט אויך גלייכצייטיג דאָס לעדער פון פלאַצען. צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלנאַרוש, אַלט-שטאָט 1. אויך אַ גוט מיטעל צו וואַנצען גאַראַנטירט אויפ׳ן גאַנצען וועט!